"Refuzul evreității [ca și al «românității» - n.n.] este penibil și inutil, în vreme ce asumarea ei e nu numai o atitudine demnă, dar și necesară, deoarece unitatea culturii este cu atât mai rodnică cu cât cei ce participă la ea sunt mai diferențiați[...]. Înmulțirea personalităților creatoare trece neapărat prin dezvoltarea limbilor și culturilor naționale."

(H. Wald, *Înțelesuri iudaice*, 1995, p. 64)

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL VI,
Nr. 3/63
martie
1996

16 pag. - 600 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, ELVEȚIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

RESPECTUL DIFERENȚEI

Cuvintele lui **Petre Țuțea** ("Eu cred că mă disting de Adam prin limba română. Nu? Deosebirea între Adam și mine e că el nu știa românește"), pe care le-am întrebuințat ca *motto* al Numărului nostru anterior, i-au făcut pe unii să zâmbească superior sau să strâmbe din nas, considerându-le "un sofism". Sau, auzind unii ca aceștia că d-l Andrei Pleșu și-a amendat "țăranul imperial" pentru aplecarea ce-o avea spre "afirmațiile enorme", au concluzionat cu condescendență: "Încă o enormitate!"... Cineva, doldora de "deșteptăciune", s-a crezut îndreptățit, de pildă, să pună următoarea întrebare "încuietoare": "Și dacă «Adam», omul oarecare, un evreu bunăoară, învață românește, devine el român?"... Ce să-i răspunzi unui asemenea interlocutor? Că nu, nu devine? Să te apuci să-i tălmăcești metafora, ca la clasele primare? Eminescu, încercând să definească soiul, își notase undeva: "Prostul e cel care ia metafora *ad litteram*"...

Motto-ul Numărului de față (împrumutat din cartea unui distins filosof de origine evreiască, la care ne referim mai pe larg în pag. 15) poate fi considerat, într-o bună măsură, o posibilă glosă la cel anterior. "Românul absolut" **Petre Țuțea** și "evreul absolut" **Henri Wald** se întâlnesc în zariștea aceluiași adevăr tutelar. De altfel, ceea ce a reprezentat pentru mărturisitorul **Petre Țuțea** *Între Dumnezeu și neamul meu*, reprezintă pentru mărturisitorul **Henri Wald** *Înțelesurile iudaice*. Menționăm că locul selectat de noi nu e unul izolat în cartea respectivă, ci un adevărat leit-motiv al acesteia. "Evreitatea" e un dat, iar "asumarea" ei conștientă de către orice evreu – "o atitudine demnă, dar și necesară". D-l **Henri Wald** reclamă dreptul principial la "diferența specifică"; o diferență care – repetă insistent domnia-sa – se cuvine "respectată", ci nu doar "tolerată". Numai naționalul e poarta firească spre universal. Umanitatea generică și abstractă traversează istoria în forme particulare și concrete, de care nu poate fi disociată (oricât de greu i-ar veni să priceapă aceste lucruri chiar și unui spirit superior, cum este, bunăoară, d-l Patapievici).

În același sens se pronunță, pe solide temeiuri teologice ortodoxe, și **Dumitru Stăniloae**, prin ale cărui considerații "butada" lui **Petre Țuțea** se luminează mai în adânc. Într-o carte de tinerețe (*Ortodoxie și românism*, Sibiu, 1939), a cărei reeditare întârzie inexplicabil, **Dumitru Stăniloae** lămurește aceste lucruri, cu autoritatea sa teologică și filosofică incontestabilă, mai ales în primele patru capitole ("Ortodoxie și națiune", "Scurtă interpretare teologică a națiunii", "Creștinism și națiune. Raportul lor [greșit înțeles] în catolicism" și "Ortodoxie și românism" – care a dat și titlul volumului). Ne-am îngăduit să reproducem în Numărul de față (p. 8) capitolul al doilea (mai puțin întins), nu doar pentru informarea publicului mai larg, ci și ca o invitație făcută teologilor noștri de azi de a rediscuta aceste probleme esențiale și de a reda adevăratului (și legitimului) naționalism baza lui metafizică și morală, fără de care riscăm fie disoluția națională, fie un pseudo-naționalism sălbatic, adică două "fundături simetrice", fatale deopotrivă atât "umanității generice" cât și "umanității specifice", ai căror purtători (încă mai) suntem.

Într-o lume normală, adică decent educată și nepervertită de propaganda atâtor curente dizolvante, toate aceste lucruri ar fi de la sine înțelese. E simptomatic că noi am ajuns să ne "încordăm" pentru recuperarea unor adevăruri de bun-simț. Nu putem încheia fără a evoca, în aceeași ordine de idei, formularea sintetică a lui **Nichifor Crainic** (anterioară tuturor celor de mai sus și putând constitui, dintr-o perspectivă *creștină*, numitorul lor comun, de o dumnezeiască *simplitate*): "... naționalismul este adevărul natural, iar creștinismul este adevărul supranatural. Cum e și firesc din punct de vedere ortodox, (...) aceste două adevăruri nu constituie o antinomie. Naturalul și supranaturalul nu se exclud, ci se completează; Hristos n-a venit să strice natura, ci s-o desăvârșească. Căci natura e creația lui Dumnezeu, iar creștinismul e revelația aceluiași Dumnezeu" (*Ortodoxie și etnocrație*, 1937).

"Vechiul Adam", restaurat prin "Noul Adam", ia *un chip anume* în fiecare dintre noi, purtând crucea Istoriei spre marea Judecată la care vor fi chemate toate "neamurile" și la care fiecare ins va răspunde "în rândul cetei sale" (*I Cor.* 15, 23).

Răzvan Codrescu

LOCUL BISERICII ÎN TIMP

Nu cred că sunt singurul care s-a întrebat de ce adevăratul naționalism este îngropat astăzi sub multitudinea propriilor sale patologii. Să luăm cazul României. În epoca interbelică, discursul naționalist era apanajul elitelor ortodoxe – cristalizate sau nu sub forma unor partide politice. Pe atunci, "naționalist" era orice element valoros, care se punea pe sine îndărătul ideii naționale, slujindu-și comunitatea cu armele Tradiției. După Marea Unire, aceasta era un fel de dominantă culturală, angajând – pe fondul unui elan binecuvântat – mai toate categoriile sociale. Convergența atâtor forțe era desigur facilitată de factori deopotrivă interni și externi. Pe plan local, jertfa de sânge cerută de Primul Război Mondial a recreat, după două secole de prostituție fanariotă, un fel de elipsă morală, ale cărei focare – Biserica și Neamul – s-au putut lumina reciproc. Pe plan european, românismul a profitat de maturizarea Statului-Providență și a logicilor economice de tip corporatist: peste tot, pericolul bolșevic – exprimat printr-o viziune internaționalistă – era contracarat prin afirmarea unei politici "organiciste".

Acest context pro-naționalist s-a dizolvat începând cu 1944, când Aliații au priceput că adevăratul câștigător al războiului era Stalin. Perioada post-belică a schimbat radical datele naționalismului tradițional. În primul rând, fenomenul ca atare a fost diabolizat printr-o campanie ideologică menită să fixeze falsa identitate dintre naționalism și nazism. S-a spus că ambele războaie mondiale au fost produsul unor inflamații naționaliste, uitându-se că *naționalismul devine belicos* ***numai*** *atunci când este și ateu.* În al doilea rând, popoarele intrate în malaxorul "lagărului socialist" au fost deliberat deznaționalizate, fie prin matracaj propagandistic, fie prin organizarea de exoduri și colonizări artificiale. În al treilea rând, Occidentul s-a transformat într-un *bloc militar* opus blocului comunist, comportându-se, în toate împrejurările majore, ca ansamblu supranațional. În sfârșit, explozia telecomunicațiilor, dezvoltarea grupurilor industriale multi-naționale, integrarea economică provocată de revoluția informatică a anilor '70, încheierea unor acorduri tarifare și vamale de tip GATT și crearea unor structuri monopoliste în domeniul bancar au redus realitatea națională a popoarelor la un patrimoniu simbolic, subordonat curentelor "globaliste". Aceste mutații sunt realități pe cât de banale, pe atât de ignorate – totuși – în rarele dezbateri serioase care au ca obiect, în vremea din urmă, destinul "românismului". Ar trebui să ținem seama de starea actuală a planetei pentru a ne resitua, ca identitate etnică, într-o dinamică deocamdată copleșitoare. Avem datoria de a elimina toate mistificările, toate portretele retușate, toate golurile și defazările produse de comunism.

Din păcate, problema naționalismului românesc este maltratată astăzi de diverși impostori, rămași sau veniți în fruntea bucatelor. Gluma proastă numită "vadimism", jacobinismul zâmbăreț practicat la Cotroceni, persistența nocivă a retoricii protocroniste (de genul "Cântarea României") reprezintă actele unei tragi-comedii care ne va desfigura și ne va proiecta, iremediabil, în ridicol. Atâta vreme cât aceste *pseudomorfoze ale duhului național* vor ocupa forul, generațiile noi vor resimți în continuare greața de a trăi într-o societate care dansează la propriul parastas. Între jeremiadele sterile ale Opoziției și autocelebrările Puterii, tinerii noștri vor visa – în dauna românismului – la meleaguri mai puțin grotești.

Nu vreau să mă alătur celor care profetizează acru, fără a sugera vreo alternativă la situația pe care o deplâng. În ce mă privește, cred că simpla *întoarcere la Hristos* ar putea îndrepta firea românilor către izvorul din care s-au născut. Tot ea, *împăcarea cu Dumnezeu*, ar putea regenera treptat ceea ce ne lipsește cu desăvârșire în acest moment istoric: *o adevărată sensibilitate politică de dreapta*. Dacă încă nimic nu se petrece în profunzime, faptul nu se explică doar prin puținătatea vocilor, a energiilor luptătoare sau a banilor: eșecul trebuie pus și pe seama ierarhiei noastre bisericești, care, cu rare excepții, nu a luat în serios realitatea descreștinării maselor și nici nu a căutat să-și apropie durabil intelectualitatea. Dacă nu există mântuire în afara Bisericii și nici Liturghie în afara antimisului semnat de episcopul locului, înseamnă că *împăcarea noastră cu Hristos nu poate avea alt mijlocitor legitim decât ierarhia*, de la ultimul diacon și până la Patriarh. Fără a pretinde confuzia dintre Stat și Biserică (regența asigurată de Patriarhul Miron Cristea a fost, cum se știe, catastrofală) și fără a expedia responsabilitățile personale la adăpostul unei "umbrele" paternaliste, sunt sigur că o mai *sinceră* implicare a Bisericii în viața cetății ar asana oarecum mlaștina politicianismului necuvios în care ne zbatem din 1989 încoace.

Deși au greșit, păstorii au fost iertați de poporul credincios, fără mofturi și ceremonii. În pofida acestei creștinești indulgențe, raporturile intra-ecleziale rămân crispate, vagi sau formale. Ierarhia ocupă o parte mai importantă a scenei, dar rolul care i se rezervă (și cu care pare să se complacă) rămâne secundar. Înainte vreme, valoarea de bază a pragmaticii sacerdotale era "adeziunea". Astăzi, ea se numește "neutralitate", când accentele s-ar fi cuvenit să cadă exact invers. Lașitatea de ieri capătă, mai nou, culorile unui oportunism vătuit. Dacă ierarhia – în sânul căreia există, din fericire, și bărbați apostolici care nu mai vor să știe de frică – se va scălda și mai departe în aceste ape călduțe, atunci ultimele poduri de contact se vor rupe. În loc să se refugieze într-un soi de Fanar abstract, Sfântul Sinod ar trebui să-și amintească adevărul că demisia magisterială încurajează, sub toate formele, fetișismul intelectual și înmulțirea sectelor: cazul Bisericii Romano-Catolice stă mărturie în acest sens. Într-adevăr, situația creștinismului apusean este elocventă: ierarhia a încremenit într-un *aggiornamento* axat pe un "modernism" și pe un "concordism" perimat; de 30 de ani, Vaticanul a purtat "dialoguri" cu toate pozitivismele, cu diferitele forme de *Aufklärung*, cu psihanaliza și chiar cu marxismul, dar a neglijat revalorizarea lui *homo religiosus* în contextul a ceea ce Gilbert Durand numea "noul spirit antropologic". Așa se face că elitele științifice occidentale și-au găsit modelele cosmologice și teologice în afara pastoralei și a catehezei romane. Poporul a deviat spre diferite orientalisme vulgarizate (de pildă, imensul succes al buddhismului "popular" în S.U.A. sau în Franța), iar intelectualii au eșuat într-un gnosticism de tip *New Age*. Dintr-o asemenea evoluție se pot deduce învățăminte atotvalabile pentru raportul dintre ierarhie și "turmă": păstorii au mai mult decât obligația, vocația de a se ancora într-o *Tradiție mobilă*, care știe să-și dovedească vitalitatea printr-un permanent răspuns la provocările modernității.

Renașterea Ortodoxiei este prea adesea gândită ca întoarcere la creștinismul interbelic. E drept, de acolo avem ce recupera, fie că vorbim despre sinteza neo-patristică începută în jurul revistei "Gândirea", fie că ne referim la spiritul de jertfă al tineretului naționalist. Dar avem în paralel datoria de a fi oameni ai vremii acesteia, creatori capabili să identifice – sub povățuirea clerului – *căile României de mâine*.

Andrei Zimbreanu

ÎN PRAG DE AN ELECTORAL, SFÂNTUL SINOD A HOTĂRÂT:

1. Nici un mitropolit, episcop, preot sau diacon nu are voie să candideze pentru funcția de deputat, senator sau președinte.

2. În spiritul spiritul sfintelor canoane ale B.O.R., activitatea duhovnicească a clericilor și monahilor este incompatibilă cu înscrierea într-un partid sau cu activitatea de partizanat politic.

3. Preoții ortodocși nu au voie să facă politică de la înălțimea amvonului, în predici la slujbe, nici în cadrul activităților religioase specifice, circumscrise instituției Bisericii (botezuri, nunți, înmormântări), sau al altor activități duhovnicești.

4. Slujitorii Bisericii Ortodoxe nu au voie să recomande credincioșilor alegerea sau sprijinirea unui partid sau candidat angajat în campania electorală.

5. Preotul trebuie să respecte principiul canonic de neutralitate politică și dreptul fiecărui credincios al Bisericii la opțiune politică proprie, pentru a nu fărâmița unitatea Bisericii și pentru a întări spiritul de conciliere specific acesteia.

6. Clericii ortodocși trebuie să aibă discernământul firesc de a nu se lăsa folosiți ca decor electoral sau ca factori de influențare asupra credincioșilor de către diverși lideri și partide politice ce iau parte la campania electorală.

7. Slujitorii altarelor au obligația să respingă orice formă de presiune politică venită din partea unui partid politic, specifică totalitarismului comunist ateu.

8. Sfântul Sinod recomandă clericilor și monahilor ortodocși prudența și neimplicarea în orice formă de extremism politic actual.

9. Pe toată perioada campaniei electorale, Biserica are obligația – ca mamă a tuturor credincioșilor – să vegheze la respectarea credinței și să combată orice formă de degradare sau negare a demnității umane: violența, corupția, prostituția (inclusiv politică), drogurile și orice alte păcate contra vocației creștine a poporului român.

10. Biserica Ortodoxă Română invită pe toți credincioșii să participe la vot și să-ți exprime opțiunea liberă, cu toată responsabilitatea pentru prezentul și viitorul României..

Imaginea de pe pagina întâi:

La Bocca della Verità (**Gura Adevărului**).

Conform unei vechi legende, această gură de piatră autentifica jurămintele. Sperjurul care și-ar fi vârât mâna înăuntru, n-ar mai fi putut s-o tragă afară.

corespondență din Danemarca

VIAȚA - PROPRIETATE DE STAT

Dacă privești cu atenție lumea occidentală de azi nu poți să nu constați că sensul însuși al vieții și al morții pare, pe nesimțite, a se fi transformat profund. În aceste luni, în Danemarca s-a vorbit mult despre două probleme care sunt mult mai înrudite între ele decât se consideră de obicei: donarea de organe de la persoane care sunt pe cale să moară și donarea anonimă (sau nu) de spermă și de ovule. S-a mers deja foarte departe. Reflecțiile pe care le putem face acum se referă nu la posibilitățile de viitor pe care le deschide știința și tehnica medicală, ci la un fapt împlinit, la practici deja actuale. În marginea acestor practici apar comentarii justificatoare și care vor să impună un nou și straniu moralism: sunt de exemplu teologi care, ignorând misterul morții și al persoanei umane, susțin că a-ți dona testamentar organele ar fi o datorie creștinească, expresia iubirii de aproape. Și din alte zone ale societății se aud voci revendicatoare, cerând dreptul de a avea un copil prin însămânțare artificială și pe cheltuiala statului: este cererea celor singure, a femeilor trecute de 50 de ani și a lesbienelor.

Prima reacție pe care aceste voci ți-o stârnesc este aceea a unei mari mirări. Te minunezi până unde poate merge "ieșirea din fire", din condiția umană, din datele propriei existențe (vârstă, existență sau nu a vieții de cuplu etc.). După mirare vine, însă, nevoia de a lua atitudine; nu poți doar da din umeri, trebuie să vorbești.

Întrebarea fundamentală pe care ți-o pui este aceea **a înțelesului ființei umane**. Căci știința și tehnica medicală se însoțesc de o ideologie și produc, pe nesimțite, o transformare radicală a sensului omului, al vieții și al morții.

Mai multe linii de forță se întretaie aici.

Prima este acea a gândirii tehnice. Tehnica este, prin natura ei, mecanică, tehnică a disecării și (re)asamblării, neutrală față de problemele etice și spirituale, străină de sensul persoanei, de procesele organice și de tot ceea ce ține de domeniul nevăzutului, de ceea ce nu se poate măsura și cântări, dovedi și manipula în laborator. Intrând, ca tehnică reproductivă și genetică, în zonele înseși ale vieții, tehnica influențează acum masiv privirea asupra omului, creând, de fapt, o reală ideologie, cu atât mai puternică cu cât este ignorată, o ideologie care, în ultimă instanță, îi este foarte necesară, pentru că o justifică și îi stabilește puterea. Ce este omul sub privirea tehnicii? Un ansamblu mecanic de organe, care pot fi scoase din întreg și reasamblate. Ființa umană nu mai este un tot; și nu mai este acea îmbinare unică de suflet și trup, purtând însemnul chipului lui Dumnezeu. Să nu uităm că pentru mulți din Părinții Bisericii persoana umană, suflet și trup (și nu numai suflet) este creată după chipul lui Dumnezeu. Gândirea tehnică anulează noțiunea de persoană umană, **hypostas**, persoană menită în întregul ei Învierii; ea scindează, după un model mai degrabă platonic, omul în suflet și trup anonim (acesta din urmă văzut ca o magazie de organe, piese de schimb care pot fi folosite și refolosite).

În acest punct, gândirea tehnică intră firesc în relație cu o anumită componentă a structurii mentale occidentale, și anume mentalitatea de consum. După ce omul occidental a fost consumator al lumii exterioare, consumul se interiorizează acum, devine consumul omului de către om. Individul devine consumator vital al altor indivizi, de la care poate prelua fie un organ, fie chiar celulele reproducătoare care dau naștere unui copil.

Și dintr-o dată constatăm apariția, sub o formă nouă și extremă, a colectivitismului, un colectivism; absolut, un nou și integral socialism. Nu mai e vorba de acea demodată proprietate colectivă asupra obiectelor, de aplatizarea și anonimizarea care, în forme aparent blânde, s-a practicat decenii de-a rândul în grădinițe și în școli. Acum viața devine proprietate comună, toți trebuind să aparțină tuturor. Și ceea ce este proprietatea comună va deveni în fond (e pe cale să devină) proprietate de stat.

Ființa umană nu mai este deci o persoană, univers unic, taină a lui Dumnezeu. Moartea a încetat de a mai fi un mister. Și viața a fost răpită din mâna lui Dumnezeu. Integritatea umană s-a dizolvat. Omul poate fi acum dezmembrat în părțile lui componente, un impersonal suflu vital poate fi captat, iar viața poate continua anonim în alți indivizi, la nivelul colectivității.

Iată-ne întorși prin progresele extraordinare ale științei, la primatul colectivității, la cultul anonimității și la anularea persoanei umane. Stăm, fără îndoială, în fața unui mare și înfricoșător **colectivism**.

Colectivismul este legat de **umanismul ateu** și de **individualismul extrem**. Rădăcinile acestui colectivism, în care omul își arogă dreptul de a hotărî asupra vieții și morții, pornește de la cultul omului ca măsură a tuturor lucrurilor, fiind și o urmare a individualismului extrem, în care omul cere împlinirea tuturor dorințelor sale, oricât ar fi ele de aberante (nu numai dorința de prelungire aproape infinită a vieții terestre, ci și dorința de a fi părinte în afara vieții de cuplu și de familie). Este **criza omului fără transcendență**, fără sensul de făptură a lui Dumnezeu, fără sensul condiției umane. Criza omului care trăiește **numai** pe acest pământ și pentru care satisfacerea tuturor dorințelor devine o dogmă.

În felul acesta este și relația între părinte și copil modificată total. Copilul devine un proiect al omului, satisfacție personală, pur individuală (ceea ce, spre exemplu, este foarte clar în cazul lesbienelor), una din expresiile egoismului radical. A fi părinte devine o revendicare, ba mai mult chiar, un "drept al omului".

Transformarea maternității într-un "drept al omului" nu poate fi direct înțeleasă dacă nu luăm în considerare celălalt "drept al omului", și anume "dreptul" la avort. Cele două "drepturi" sunt profund legate între ele, căci în amândouă cazurile este vorba de individul care hotărăște asupra vieții și morții, în amândouă cazurile eul egoist al omului devine criteriul acțiunii. "Dreptul" la avort este, în principiu, "dreptul" de a ucide (și aceasta tocmai în țările care au abrogat pedeapsa cu moartea și unde criminalii aproape nu sunt considerați răspunzători de nelegiuirile făptuite, ci sunt doar un "produs al societății"), dreptul de a trăi iresponsabil, fără a suporta consecințele faptelor tale, dreptul de a-ți afirma independența cu orice preț, chiar dacă prețul este viața altora.

Aceeași atitudine față de viață se manifestă în cererea nefirească de a avea copii. Nu este decât exacerbarea dorințelor, dragostea de sine în forme extreme, ieșirea din orice granițe și făgașe ale firii, intrarea în himerele malefice, himere pe care știința modernă le poate transforma în realitate.

Aici se petrece însă ceva foarte interesant: prin descătușarea tuturor dorințelor, nu se ajunge, așa cum s-ar putea crede la prima vedere, la anarhie, ci se întărește puterea totalitară a statului modern. **Viața - "proprietate colectivă"** înseamnă de fapt **viața - "proprietate de stat"**. De la stat se așteaptă acum însămânțate artificiale. Statul este deținător al "băncilor vieții". Statului i se adresează revendicările de a fi părinte. Iată-ne ajunși la o perversitate înfricoșătoare: statul calificat drept "dătător de viață"! Statul - idol, la care se roagă omul! De la stat așteaptă acum omul totul; viața, copilul, realizarea tuturor dorințelor, prelungirea vieții, ba chiar nemurirea.

Statul modern, în care știința și tehnica merg totalitar mână în mână (problemă pe care a pus-o cel mai bine Jacques Ellul, care, fără îndoială, este cel mai mare teolog protestant al timpului nostru), devine un împărțitor al vieții, cel care are în cămările sale viața, cel care o poate da unora și refuza altora.

După logica lucrurilor care deja se schițează acum, ne putem aștepta ca, într-un viitor nu foarte îndepărtat, statul să hotărască nu numai în privința concepției artificiale, ci și în cea a nașterii firești, decizând numărul de copii pe individ. Este posibil - China fiind doar un exemplu actual. Și este posibil pentru că acest lucru va fi justificat după principiul utilității sociale, colectivitatea având întâietate față de individ. Suntem foarte aproape de realizarea utopiilor Renașterii, cu totalitarismul și colectivismul lor, utopii pe care noi deja le-am cunoscut în varianta comunismului trăit acasă. De-abia acum, datorită progresului științei și tehnicii și a perfecționării aparatului de stat, devine posibilă ideea lui Thomas Morus, ca familiile care au prea mulți copii să fie obligate să dea surplusul celor care nu au; sau ideea mult mai radicală a lui Tommaso Campanella, care merge în direcția eugenismului și a manipulării genetice, prevăzând anularea totală a căsătoriei și existența unui stat care să hotărască precis componența cuplurilor în vederea reproducerii, pentru crearea de indivizi înzestrați cu calitățile necesare statului.

Această tendință de accentuare a puterii totalitare a statului modern este deja o realitate; și aceasta se produce, din păcate, fără ca omul occidental să fie conștient de ea.

Este aici, desigur, o lege a condiției umane. Orice ieșire a omului din făgașul normal, din rosturile existenței, întreaga acțiune, caracteristică în special universului occidental, îndreptată spre exterior, spre stăpânirea naturii, spre puterea asupra lumii și vieții, se însoțește, de-a lungul veacurilor, de o creștere a puterii totalitare a statului. E vorba de o realitate foarte concretă. Este ceea ce s-a produs prin marea industrializare, chimizarea agriculturii și poluarea naturii. S-a ajuns, într-adevăr, la o mare productivitate, la rezultate formidabile, la o putere uriașă asupra naturii. Dar ce a apărut în același timp? Planificarea statală și ecologismul de stat, care este una din marile probleme actuale: statul (sau supra-statul uniunii Europene) se amestecă necontenit în viața oamenilor; țăranul din Occident nu mai poate semăna o legumă sau tăia un pom fără aprobarea și controlul statului. Proprietatea privată asupra pământului, gospodăria țărănească, nu mai există de fapt. Statul hotărăște ce și cum va fi plantat. Puterea este invers proporțională cu libertatea, spunea Jacques Ellul.

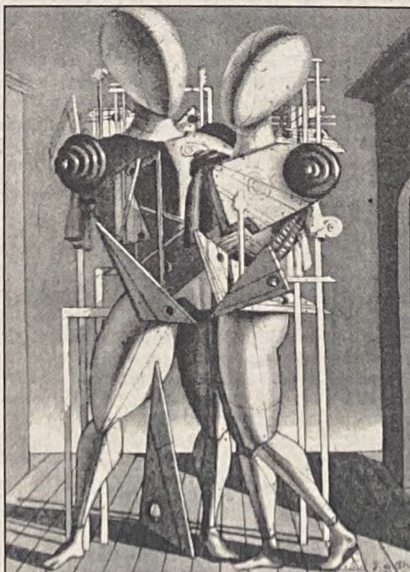
Aceeași problemă se pune acum cu puterea asupra proceselor vieții - concepția în eprubetă, analiza cromozomială și toate celelalte tehnici care deja se practică. Toate sfârșesc prin a întări și adânci puterea statului asupra omului.

Adevărata cheie de înțelegere a acestor fenomene este **criza omului occidental**, care, în fond, este criza întregii Europe și a întregii omeniri. Pentru că ceea ce se petrece în Occident se repercutează imediat nu numai în restul Europei, ci în întreaga lume, modelul occidental devenind modelul universal.

Ce putem spune astăzi în fața utopiei care amenință să înstrăineze tot mai mult viața, transformând-o într-o marfă, într-un obiect sau într-un "drept" pe care statul îl poate acorda? Nu trebuie să facem planuri despre o nouă societate (încă o "nouă societate"?!), nu trebuie să propunem o nouă utopie față de cea existentă. Ci trebuie **să ne reîntoarcem la realitate**, adică **la realitatea existenței ca "dar", și nu ca "drept"**. Toate se luminează când spui cuvântul "dar"... ceea ce Dumnezeu dăruiește! Când spui cuvântul "dar", "darul lui Dumnezeu", atunci simți că toate se vindecă. Nu noi hotărâm asupra vieții și morții, nu noi hotărâm cine să trăiască, cine să aibă copii și cine nu. Dumnezeu **dă** - gratuit - și noi **primim**.

Doar așa se poate ieși la liman. Doar așa pot fi noile sclavii pe care ni le pregătește însăși puterea fără margini pe care omul a vrut să o aibă asupra lumii, asupra vieții, asupra condiției umane.

Monica PAPAZU

GIORGIO DE CHIRICO
"Metafizica" bărbatului și a femeii

RECITINDU-L, AZI, PE GOBINEAU...

În *Eseul despre inegalitatea raselor*, Gobineau susține că "maladiile politice, revoluțiile sau chiar războaiele pierdute nu sunt ele cauzele profunde ale catastrofelor naționale, ci dimpotrivă, aceste catastrofe provin dintr-un fenomen continuu și mai puțin frapant: *degenerarea rasei!*". Și Gobineau merge mai departe, spunând că până și poporul cel mai bine guvernat din lume, dacă devine victima descompunerii interioare, este sortit pieirii. Iar în sprijinul tezei sale citează două exemple (frapante chiar și-n zilele noastre) de popoare cucerite dar nu asimilate, deoarece au rămas fidele rasei lor: indienii și chinezii, cărora le opune cazul grecilor și romanilor care, epuizându-se etnic, s-au contopit cu rasele învingătoare.

Nu-l vom urmări însă pe Gobineau în "romanele" sau "poveștile" sale istorice, construite ca să-și susțină teza. Ceea ce reținem din ele nu este atât ideea existenței unor rase pure, trecute sau prezente, cât posibilitatea apariției pe viitor a unei etnii de descompunerea sau degradarea care o amenință. Iar faptul că, în vremea din urmă, ideea entropiei (care operează cu atât mai eficient într-un sistem cu cât gradul lui de informatizare este mai mare) a devenit o evidență indiscutabilă (cel puțin pentru biofizicieni), ne îndreptățește în demersul nostru.

Dictonul sub care se așează fragmentul pe care îl vom prezenta din Gobineau este acesta: "Un popor n-ar muri niciodată dacă ar rămâne permanent alcătuit din aceleași elemente etnice". Ceea ce ar putea explica, într-un fel, pentru contemporaneitatea noastră, patosul sau pornirea destructivă la adresa naționalismelor, după ce, în prealabil, timp de aproape o jumătate de veac, prin unele părți ale lumii s-a încercat ("laboratoarele istoriei") amestecul sau diluția popoarelor. Dar să-l lăsăm pe Gobineau să-și expună "discursul".

"Recunosc, ca de altfel multă lume, că-i foarte trist să vezi cum societatea suferă la ivirea flagelului maladiilor politice și cum, în pofida tuturor strădaniilor de a opri sau limita boala, răul se extinde. Starea, deci, e gravă; dar nu fără ieșire, totuși. Și aceasta deoarece, după părerea mea, dacă aceste mizerabile elemente destructive, destructurante, nu sunt bazate pe un principiu dizolvant mai viguros, dacă nu sunt consecințele unui rău mai ascuns și mai teribil, atunci putem spera că loviturile lor nu vor fi mortale și că, după o perioadă de suferință mai mult sau mai puțin lungă, corpul social sau poporul căzut sub influența lor va scăpa din această încercare întinerit și poate chiar mai puternic.

În sprijinul acestei teze pot fi aduse exemple concludente și numeroase. Adevărul va triumfa instinctual. Nu e cazul să se acorde importanță unor flageluri secundare, căci cauza se ascunde în altă parte: în rațiunea de a exista sau de a pieri care domină popoarele. Și, independent de circumstanțele favorabile ori maladive din alcătuirea unei societăți, se admite, în general, că nici o cauză exterioară nu poate avea asupra sa o eficiență mortală atâta vreme cât un principiu destructiv, generat de acea cauză în sânul Societății respective, nu ajunge puternic dezvoltat tocmai acolo, înlăuntrul ei. Or, un popor la care se poate constata acest lucru, adică operativitatea unei astfel de cauze, odată prins în ea, este sortit pieirii, oricât de bine ar fi el guvernat. E cazul calului care piere de epuizare mergând pe cel mai drept drum.

Din nenorocire, deci, disoluția pornește din chiar sânul corpului social. Și cauza acestei disoluții este *degenerescența*. Da, națiunile pier atunci când în sânul lor apar elementele degenerate. Putem explica, chiar etimologic, starea respectivă: un popor degenerat este un popor care, abuzând de bogățiile sale (...), și-a pierdut virtuțile caracteristice ale străbunilor. Tristă cădere! (...) Din pricina acestei degenerări, națiunea sau poporul nu mai poate face față șocurilor și dezastrelor ambiante, nu mai poate suporta loviturile sorții potrivnice și nici nu se poate redresa după trecerea lor, în tristul spectacol al agoniei; dacă pier, deci, e pentru că n-au putut depăși vicisitudinile vieții cu aceeași tărie cu care le depășiseră străbunii lor.

Cum se explică însă vigoarea sau tăria aceasta, de care unii dau dovadă iar alții nu, este altceva.

Cel mai adesea, popoarele dominatoare au început prin a fi mai puțin numeroase decât învinșii. Dar, pe de altă parte, se pare că anumite rase, care servesc drept bază populațiilor din regiuni foarte întinse, ar fi oarecum mai prolifice și, în acest sens, i-aș cita pe celți și pe slavi. Un motiv în plus pentru ca rasele stăpânitoare să dispară repede ar fi cel al activităților lor intense, al afacerilor lor de stat, care le expun războaielor, prescripțiilor și revoltelor. Astfel că, pe de o parte, ele polarizând în jurul lor, datorită factorului civilizatoriu, elemente diverse, pe care le absorb, iar, pe de altă parte micul lor număr originar diminuând sub infuzia exogenă, degenerarea este indiscutabilă.

Mai este evident, apoi, că dispariția rasei victorioase este supusă, după mediu, și unor condiții temporale, care variază indefinit. Oricum dispariția aceasta se produce pretutindeni chiar cu multă vreme înainte de a se termina și civilizația pe care aceste popoare au produs-o. Astfel că, un popor sau o mulțime înaintează, trăiește, funcționează și crește, adesea, chiar după ce mobilul generator al vieții și gloriei sale a încetat să mai existe. Să fie oare în aceasta o contradicție? Deloc. Căci în timp ce influența sângelui civilizator merge spre epuizare prin difuziune, forța de propulsie imprimată inițial maselor supuse sau anexate subzistă. Și durează și instituțiile pe care defunctul stăpân le-a creat, legile pe care le-a formulat, moravurile pe care le-a instituit. Desigur, aceste moravuri, legi și instituții nu supraviețuiesc decât din ce în ce mai palid, desfigurate pe zi ce trece, dar totuși supraviețuiesc; și, atâta vreme cât mai există o umbră din ele, edificiul se menține, corpul pare a fi însuflețit și "cadavrul" umblă; abia când ultimul efort al primei impulsii se stinge, civilizația moare de-a binelea.

Deci, în virtutea acestor fapte, pot afirma că un popor n-ar muri niciodată, dacă ar rămâne alcătuit din aceleași elemente naționale. Și-n acest sens aș zice că, dacă imperiul lui Darius ar fi putut face un front, în bătălia de la Arbel, cu perși și arieni adevărați sau dacă romanii din imperiul târziu ar fi avut un senat și o armată formate din elemente etnice asemănătoare cu cele de pe vremea lui Fabius, stăpânirile lor n-ar fi luat sfârșit; dacă integritatea sângelui s-ar fi păstrat intactă, atât perșii cât și romanii ar fi dăinuit și dominat încă multă vreme.

S-ar putea obiecta aici că și peste acești învingători ar fi putut veni alții, mai puternici decât ei (...) Dar, în acest caz numai statele s-ar fi putut prăbuși, nu și civilizația lor sau corpul lor social. Invazia sau înfrângerea n-ar fi constituit decât trista și temporara transferare a unor zile nefericite...

În timpurile moderne, bunăoară, chinezii au fost cuceriți în două rânduri și de fiecare dată ei i-au forțat pe cuceritori să li se asimileze; ei au fost cei care le-au impus acestora obiceiurile, dându-le foarte mult și primind mai nimic, iar până la urmă alungându-i.

Englezii sunt stăpânii Indiei și totuși acțiunea lor morală asupra supușilor este aproape nulă. Ba mai mult, suportă ei înșiși, în diverse feluri, influența civilizației locale, nefiind în stare să-și infiltreze ideile proprii într-un popor care-și poate teme stăpânii, dar nu se pleacă decât fizic în fața lor. Și aceasta pentru că rasa hindusă e străină de cea care o domină, civilizația ei scăpând legii celui mai tare.(...) Și va veni un moment când, într-un fel sau altul, India va reîncepe să trăiască public după propriile-i legi, așa cum de altfel o făcuse tacit și până atunci, relansându-și plenitudinea personalității politice prin propria-i rasă. Hazardul cuceririlor n-ar putea curma de la sine viața unui popor, chiar dacă i-ar suspenda pentru un timp manifestările exterioare. Atâta timp cât sângele unui popor și instituțiile sale mai conservă într-o măsură suficientă amprenta rasei inițiatoare, acest popor durează. Și, fie că are de a face, precum chinezii, cu popoare cuceritoare mai energice decât el, fie, precum hindușii, cu popoare ce le sunt totuși superioare, viitorul lui cert trebuie să-l consoleze: va fi liber într-o zi.

Altul e însă cazul grecilor și al romanilor din imperiul târziu; acesta, epuizându-și principiul etnic, cu consecințele care decurg din el, în momentul înfrângerii lor, au fost pierdute. Și aceasta pentru că, schimbându-și rasa, și deci natura, au degenerat. Iar în virtutea acestei observații, ar trebui considerată ca rezolvată și întrebarea, adeseori pusă, ce s-ar fi întâmplat cu cartaginezii, dacă, în loc să fi fost învinși de romani, i-ar fi bătut ei, devenind stăpânii Italiei. Aparținând ramurei feniciene, ramură de popoare inferioare din punct de vedere al virtuților politice, sfârșitul contrar al bătăliei de la Zama nu le-ar fi putut schimba cu nimic soarta. Fericiți o zi, ziua următoare i-ar fi prins sub avalanșa revanșei, sau ar fi fost absorbiți treptat în elementul italian mai robust; *rezultatul final* ar fi fost același. Destinul civilizațiilor nu se desfășoară la voia întâmplării, nu depinde de o aruncătură de zaruri; sabia nu ucide decât trupuri omenești, iar națiunile cele mai războinice, cele mai de temut, cele mai victorioase chiar, atunci când n-au în cap și-n inimă decât bravură, strategie și gândul victoriei în luptă, fără un alt instinct superior, nu pot avea un sfârșit mai fericit decât acela de a fi învățat de la învinșii lor (și de a fi învățat chiar prost) cum se trăiește în pace. Iar în acest sens, celții sau hoardele nomade ale Asiei au avut armele, care însă nu vorbesc suficient"... .

Așa cum li se întâmplă, am adăuga noi, și câtorva națiuni actuale...

Traducere și prezentare
Marcel PETRIȘOR

GOBINEAU (Joseph-Arthur, comte DE), diplomate et littérateur français, né à Ville-d'Avray en 1816, mort à Turin en 1882. Il passa son enfance en Bretagne, puis vint à Paris en 1835. Il débuta dans la carrière diplomatique en 1849; jusqu'en 1870, il la poursuit successivement en Suisse, à Berne (1849-1854), en Perse (1855-1858), en Grèce (1864-1868), au Brésil où il fut l'ami de l'empereur dom Pedro. Après la guerre de 1870, il représenta la France à Stockholm (1872-1877). Son principal ouvrage est l'*Essai sur l'inégalité des races humaines* (1854 et 1884) [v. GOBINISME]. Parmi les autres ouvrages de Gobineau, citons: *Ternove* (1848); *Trois ans en Asie* (1855-1858); *Voyage à Terre-Neuve* (1861); *Traité des écritures cunéiformes* (1864); *les Religions et les Philosophies dans l'Asie centrale* (1865); *l'Abbaye de Typhaines* (1867); *Histoire des Perses d'après les auteurs orientaux* (1869); *Souvenirs de voyage* (1872); *les Pléiades* (1874); *Nouvelles asiatiques* (1876); *Amadis*, poème (1876); *la Renaissance* (1877); *Histoire d'Ottar Jarl, pirate norvégien* (1879); *la Troisième République française et ce qu'elle vaut* (1907); *Mademoiselle Irnois* (1920); *le Prisonnier chanceux* (1925). Les romans de Gobineau révèlent en lui un écrivain spirituel, d'une verve sobre et originale. On a pu rapprocher ses nouvelles (*le Mouchoir rouge*, par exemple) de celles de Stendhal et de Mérimée.

Gobineau.

LAROUSSE DU XXe SIÈCLE, TOME TROISIÈME, 1930

SONETE CELEBRE DIN LIRICA UNIVERSALĂ (I)

*versiuni românești de Răzvan Codrescu * versiuni românești de Răzvan Codrescu * versiuni românești de Răzvan Codrescu*

DANTE ALIGHIERI (1265 – 1321)

Din *Viața nouă* (XXVI)

Tanto gentile e tanto onesta pare
la donna mia quand'ella altrui saluta,
ch'ogne lingua deven tremando muta
e li occhi no l'ardiscon di guardare.
Ella si va, sentendosi laudare,
benignamente d'umiltà vestuta;
e par che sia una cosa venuta
da cielo in terra a miracol mostrare.
Mostrasi sì piacente a chi la mira,
che dà per li occhi una dolcezza al core,
che'ntender no la può chi no la prova.
E par che de la sua labbia si mova
un spirito soave pien d'amore,
che va dicendo a l'anima: Sospira!

Ce nobilă și pură îmi apare
stăpâna mea pe alții când salută:
în urma ei rămâne limba mută
și ochiul se sfiește s-o măsoare!
De-i lăudată, trece gânditoare,
smerit purtându-și grația-nnăscută;
și pare că, din ceruri desfăcută,
vădește lumii-o tainică splendoare.
Așa-ți desfată-a ochilor lumină,
că-ți crește-n piept o dulce fericire,
de ne'nțeles cuiva ce n-o încearcă.
Iar de pe buze îi adie parcă
zefir suav, cu izuri de iubire,
ce poruncește inimii: "Suspină!".

WILLIAM SHAKESPEARE (1564 – 1616)

Sonetul LXV

Since brass, nor stone, nor earth, nor boundless sea
But sad mortality o'ersways their power,
How with this rage shall beauty hold a plea,
Whose action is no stronger than a flower?
O, how shall summer's honey breath hold out,
Against the wreckful siege of batt'ring days,
When rocks impregnable are not so stout,
Nor gates of steel so strong but time decays?
O, fearful meditation, where, alack,
Shall time's best jewel from time's chest lie hid?
Or what strong hand can hold his swift foot back,
Or who his spoil or beauty can forbid?
O, none, unless this miracle have might,
That in black ink my love may still shine bright.

Când morții triste îi plătesc obolul
Și bronz, și piatră, și pământ, și mare,
Cum ar putea să-i biruie pârjolul
Frumsețea cea cu plăpânzimi de floare?
O, cum să-nfrunte cerul blând de vară
Năprăsnicia recilor tempeste,
Când toate cele vremea le doboară –
Și porți, și muri, și maiestuoase creste?
O, gând cumplit! Au cum să ocolească
A vremii raclă scumpul ei odor?
Năvala ei, ce mână s-o oprească?
Prada frumseții – care muritor?
O, nimeni, fără numai o minune:
Prin pana mea, iubirea-n veci să sune.

LOPE DE VEGA (1562 – 1635)

[Sonet]

Qué tengo yo que a mi amistad procuras?
Qué interés se te sigue, Jesús mío,
que a mi puerta, cubierto de rocío,
pasas las noches del invierno oscuras?
Oh, cuánto fueron mis entrañas duras
pues no te abrí! Qué extraño desvarío
si de mi ingratitud el hielo frío
secó las llagas de tus plantas puras!
Cuántas veces el ángel me decía:
– Alma, asómate agora a la ventana,
veras con cuánto amor llamar porfía!
Y cuántas, hermosura soberana,
– Mañana le abriremos – respondía,
para lo mismo responder mañana.

Cu ce-s eu vrednic să mă cauți oare
și ce te mână, o, Iisuse-al meu,
la ușa mea să zăbovești mereu,
cu părul nins, pe nopți viscolitoare?
O, inimă de piatră, cât mă doare
că n-am deschis! De vină-s numai eu
de-ți degerară, pe înghețul greu,
rănile ne'ntinatelor picioare!
Îngerul, vai, de câte ori mi-a spus:
"Ieși la fereastră, suflete, de-ndată,
s-auzi chemarea dragostei de sus!";
De câte ori, lumină ne'nserată,
"Ieși-voi mâine..." fu răspunsu-adus,
ca să-l repet și mâine, înc-o dată...

MICHELANGELO BUONARROTI (1475 – 1564)

***Rime* (285)**

Giunto è già 'l corso della vita mia,
con tempestoso mar, per fragil barca,
al comun porto, ov'a render si varca
conto e ragion d'ogni opra trista e pia.
Onde l'affettuosa fantasia
che l'arte mi fece idol e monarca
conosco or ben com'era d'error carca
e quel c'a mal suo grado ogn'uom desia.
Gli amorosi pensier, già vani e lieti,
che fien or, s'a duo morte m'avvicino?
D'una so'l certo, e l'altra mi minaccia.
Né pinger né scolpir fie più che quieti
l'anima, volta a quell'amor divino
c'aperse, a prender noi, 'n croce le braccia.

Ajuns-am, dus de vântul vieții mele,
pe-un ciot de luntre, peste mări haine,
în portul unde orice suflet vine
cu zestrea lui de bune și de rele.
Pricep acum că m-au smintit acele
închipuiri care-mi păreau divine,
c-a fost un idol arta pentru mine
și m-am legat cu ea-n păcate grele.
De-acum simțiri și gânduri, ce s-or face,
când două morți mă pasc, învederate?
Una mă ține, alta stă s-apuce...
Nu pot penel sau daltă să mă-mpace,
ci doar iubirea brațelor lăsate
deschise larg spre noi, pe sfânta cruce.

SONET SPANIOL ANONIM (a doua jumătate a secolului al XVI-lea)

[Lui Christos răstignit]

No me mueve, mi Dios, para quererte,
el cielo que me tienes prometido,
ni me mueve el infierno tan temido
para dejar por eso de ofenderte.
Tú me mueves, Señor; muéveme el verte
clavado en una cruz y escarnecido;
muéveme el ver tu rostro tan herido;
muévenme tus afrentas y tu muerte.
Muéveme, al fin, tu amor en tal manera,
que aunque no hubiera cielo yo te amara
y aunque no hubiera infierno te temiera;
No tienes que me dar porque te quiera;
porque, aunque cuanto espero no esperara,
lo mesmo que te quiero te quisiera.

Nu spre-a afla în ceruri vreo răsplată
îți dărui, Doamne, casta mea iubire,
și de-mi strunesc năravul după fire,
nu-i spre-a-mbuna gheena-nfricoșată.
Tu singur faci ca inima să-mi bată
de cum îți văd cumplita răstignire;
domol mă prazi, simțire cu simțire,
când chipul stins pe cruce mi se-arată.
Și-atâta mă-nfiori cu mila ta,
că, Doamne, te-aș iubi și fără cer,
și fără iad eu tot te-aș asculta.
Nimic nu vreau iubindu-te așa,
ci nesperând la toate câte sper,
precum te-ador, la fel te-aș adora.

FRANCISCO DE QUEVEDO (1580 – 1640)

[Romei îngropate în ruine]

Buscas en Roma a Roma, ¡oh, peregrino!,
y en Roma misma a Roma no la hallas:
cadáver son las que ostentó murallas,
y, tumba de sí proprio, el Aventino.
Yace, donde reinaba, el Palatino;
y limadas del tiempo las medallas,
más se muestran destrozo a las batallas
de las edades, que blasón latino.
Sólo el Tíber quedó, cuya corriente,
si ciudad la regó, ya sepultura
la llora con funeste son doliente.
¡Oh, Roma!, en tu grandeza, en tu hermosura,
huyó lo que era firme y solamente
lo fugitivo permanece y dura.

În Roma cauți Roma, pelerine,
și-n Roma însăși Roma n-o găsești:
a stârv arată murii-mpărătești
și Aventinul stă-ngropat în sine.
Semețul Palatin e doar ruine
și-n roasele efigii deslușești
mai lesne-amurgul celor pământești
decât vreun semn al gloriei latine.
Doar Tibrul, care-n vremuri strălucite
uda cetatea, singur mai jelește
pe-al ei mormânt, cu apele cernite.
O, Romă, câte-n tine omenește
păreau eterne, toate-s risipite
și numai efemerul dăinuiește!

CU PRIVIRE LA "EXTREME"

În revista "Dilema", nr. 56, din 5-11 ianuarie 1996, în articolul "Extreme" (IV), domnul Andrei Pleşu, prestigiosul nostru om de cultură, combătând partizanatul domnului profesor Ion Coja, care merge până la "enormitate", afirmă: "Că au fost omorâţi evrei în România sub comandă legionară *nu se demonstrează*, ci *se atestă* prin documente. Domnul Coja ştie - ca toată lumea, de altfel - că asemenea documente există, indiferent dacă asta ne place sau nu. Iar împotriva unor documente nu se poate mobiliza autoritatea nimănui, nici măcar aceea - importantă - a lui Petre Ţuţea."

Aşa este. Cum însă nici autoritatea domnului Andrei Pleşu nu poate constitui un argument de la sine convingător, ne-am fi aşteptat să ne furnizeze măcar un singur document, dintre multele pe care le invocă. Fiind unul dintre cei care au trăit în epoca respectivă, ştiu că a existat un singur "document": fotografia (apărută în presă) în care figurau câţiva evrei atârnaţi în cârlige la abator, cu precizarea că au fost omorâţi de legionari în timpul "rebeliunii".

"Documentul" a fost inclus şi în celebra lucrare *Pe marginea prăpastiei*, opera lui Mihai Antonescu şi Eugen Cristescu. Presupunând că dl. Pleşu nu-şi pierde timpul cu publicaţiile "confidenţiale", ne-am fi aşteptat să fi fost informat măcar că în "Expres Magazin", nr. 13 din 1 aprilie 1992, a fost publicat un comentariu sub semnătura prof. univ. dr. Radu Iftimovici, cu titlul: "Pogromul de la abator", însoţit de fascimilul "Desminţirii" publicate în 1946 de ziarul "Dreptatea", în timp ce se judeca procesul în care inculpat principal era dr. veterinar Aurel Naghel, fostul director al Abatorului. Documentul este semnat de un mare număr de salariaţi, de recunoscută probitate morală, prezenţi în acele zile la abator, precum: dr. vet. Dumitru Adamovici, dr. vet. Vasile Ionescu, conf. dr. vet. Aurel Lupu, dr. vet. Lazăr Ureche, dr. vet. P. Nistor, numeroşi tehnicieni şi funcţionari ai abatorului. În această desminţire, semnatarii afirmă că faptele menţionate în dosarul procesului cu privire la pogromul de la abator, din zilele de 21-23 ianuarie 1941, sunt de domeniul fanteziei. Comuniştii trebuie să fi fost foarte dezamăgiţi.

În 1946, în Justiţie mai erau magistraţi autentici.

În mod paradoxal, singurul martor care a făcut declaraţii pe placul Partidului Comunist a fost evreul maghiar Horvath, măcelar de profesie, care, în vremea aceea, nici nu era salariatul abatorului! În schimb, evreul Segal, tinichigiu de meserie, în activitate la abator, a declarat că el nu ştie să se fi petrecut la abator astfel de fapte...

În vara anului 1949, chiar în ziua de Sfânta Maria, când ne aflam în temniţa de la Ocnele Mari, ni s-a aplicat un regim de izolare - în nişte celule speciale - împreună cu Petre Ţuţea, Alexandru Constantinescu-Constant, Petre Pandrea, preotul Dumitrescu-Borşa, Ion Victor Vojen şi Ioan Boantă. Cu această ocazie, Petre Pandrea, cumnatul lui Lucreţiu Pătrăşcanu şi mare adversar al Mişcării Legionare, ne-a făcut cunoscut faptul că, după ce a aflat din presă despre masacrele de la abator, în mare grabă s-a deplasat la faţa locului, cu intenţia de a culege informaţii care să constituie un justificativ rechizitoriu împotriva Mişcării Legionare. Spre marea lui dezamăgire, a constatat că la abator nu se întâmplase nimic. Perseverând, a aflat că era vorba de o abjectă înscenare pusă la cale de Ică Antonescu şi Eugen Cristescu, iar fotografia cu cadavrele în cârlige era trucată. Această informaţie, pe care noi am luat-o de bună, Petre Ţuţea a comunicat-o, probabil, şi domnului prof. Coja, iar acesta s-a folosit de ea în relatările d-sale.

Chiar dacă ar fi să credem că precizarea lui Petre Pandrea a fost făcută de circumstanţă, întrucât în închisoare ajunsese să se împrietenească cu mulţi dintre foştii legionari, în compania cărora se simţea foarte bine, nu este însă posibil să nu fie luat în consideraţie documentul apărut sub semnătura celor care, la vremea aceea, erau salariaţii abatorului.

Făcând abstracţie de afirmaţiile fostului Şef-rabin Moses Rosen, care, cu deosebită patimă, a pus pe seama poporului român masacrarea a sute de mii de evrei, ne întrebăm: cum este posibil ca dl. dr. Cajal, actualul preşedinte al Comunităţii Evreilor din România, care nu se poate să nu fi luat cunoştinţă de acel document, să continue să se refere la pogromul de la abator, aşa cum a făcut-o şi în ultima întrunire de la Templul Coral?!

Reputatul Şef-rabin Alexandru Şafran, care - la vremea aceea - păstorea numeroasa comunitate a evreilor din România, niciodată nu a pus pe seama poporului român astfel de masacre. Dimpotrivă, cu ocazia vizitei sale în România, anul trecut, apărând la televiziune, a impresionat prin justeţea declaraţiilor pe care le-a făcut.

În memoriile publicate de Şef rabinul David Şafran, acesta se referă şi la o întâlnire de aproape două ore, pe care a avut-o cu Corneliu Codreanu la Casa Verde, unde se dusese să-i aducă la cunoştinţă, printre altele, că fusese insultat de un legionar. Corneliu Codreanu, cu sinceritate, i-a cerut scuze pentru nesăbuita faptă, care contravenea spiritului Mişcării Legionare. Discuţia a fost lungă, s-au dezbătut probleme interesante şi s-au despărţit strângându-şi mâna, ca doi oameni care se respectă reciproc. Tot în aceste memorii, referindu-se la întâlnirile lui cu diferiţi demnitari din timpul guvernării legionaro-antonesciene, Rabinul-Şef precizează că, în timp ce demnitarii antonescieni - precum prof. Alexianu - l-au tratat cu dispreţ, cei legionari l-au tratat cu respect. Cu privire la crimele de la abator, dl. profesor Ion Coja s-a exprimat că, în calitatea sa de "român", iar nu în spiritul unui partizanat legionar, ar dori să nu fie reale. Dorinţa ar fi fost absurdă şi chiar ridicolă dacă ar fi existat documentul de necontestat care să ateste comiterea lor. Posibilitatea de a demonstra că toate aceste fapte oribile - puse pe seama legionarilor - sunt născociri diabolice, ar trebui, în calitate de români, să fie dorinţa noastră, a tuturor, inclusiv a d-lui Andrei Pleşu, întrucât, în ultimă instanţă, toate aceste crime se înregistrează, în fişa contabilă, la debitul poporului român.

Cu ocazia evenimentelor din 21-23 ianuarie 1941, au fost totuşi câteva sute de victime, în special din rândurile legionarilor, care mergeau cântând şi manifestând paşnic pe străzile din centrul Capitalei. În aceste grupuri de manifestanţi s-au tras rafale de mitralieră. Au mai murit şi cetăţeni care erau simpli spectatori. Se poate presupune că au căzut victime şi dintre evrei, mai ales că, la vremea aceea, la o populaţie cu ceva peste un milion de cetăţeni bucureşteni, aproape două sute de mii erau evrei. Vor mai fi fost şi răzbunări personale sau crime pentru jaf, comise de răufăcători, cărora evenimentele le creaseră nesperate condiţii pentru comiterea jafurilor şi actelor bestiale. **În circumstanţe similare, pretutindeni în lume s-au produs astfel de orori**. Cât priveşte sintagma "rebeliune legionară", presupun că numai ignoranţii şi cei de rea-credinţă mai folosesc această formulă. De fapt, a fost o clasică lovitură de stat, bine regizată de generalul Ion Antonescu, după ce, cu câteva zile înainte, fusese la Hitler, pe al cărui sprijin - la nevoie - putea conta, aşa precum, de altfel, s-a şi întâmplat.

Decretarea Statului Naţional-Legionar, formulă acceptată şi chiar sugerată de Antonescu şi de oamenii lui cooptaţi în guvernul legionaro-antonescian, avusese drept scop compromiterea formulei, scop pe care generalul Antonescu l-a şi declarat cu ocazia procesului din 1946. După marele succes electoral din decembrie 1937, Corneliu Codreanu, fiind întrebat dacă se consideră pregătit să conducă ţara, a declarat că nu putea fi vorba de o astfel de intenţie. Într-o seară, în jurul unui foc de tabără, Nicoleta Nicolescu l-a întrebat pe Corneliu Zelea Codreanu: "Se tot vorbeşte de România legionară. Când s-ar putea realiza acest deziderat?". Răspunsul lui Corneliu Codreanu a fost: "Când fiecare român în parte îşi va face datoria nevăzut de nimeni." Se punea, deci, problema consumării unui proces de conştiinţă pe plan naţional, necum de apariţia unei "firme", aşa cum - cu totul neindicat - s-a întâmplat la 14 septembrie 1940, când a fost decretat "Statul Naţional-Legionar"...

În acelaşi articol, dl. Andrei Pleşu mai afirmă: "Ar mai fi de discutat, de asemenea, de ce o formaţiune care pretinde a fi esenţialmente antibolşevică şi anticomunistă, ucide nu comunişti, ci liberali sau ţărănişti, reprezentanţi notorii ai democraţiei parlamentare?"

Din citatul acesta rezultă că legionarii, în căutare de victime, în loc să le afle printre comunişti, s-au năpustit asupra liberalilor şi ţărăniştilor, "reprezentanţi notorii ai democraţiei parlamentare"!

Dl. Pleşu s-a referit - ca să luăm un singur exemplu - şi la Armand Călinescu, "ilustrul" reprezentant al democraţiei parlamentare dintre cele două războaie. Nu ştie oare dl. Pleşu că Regele Carol al II-lea, în februarie 1938, pentru instaurarea sângeroasei sale dictaturi, s-a folosit de Armand Călinescu, care, cu perseverenţă diabolică, a regizat monstruosul proces de înaltă trădare intentat lui Corneliu Zelea Codreanu în mai 1938? În ciuda depoziţiilor martorilor (Iuliu Maniu, general Antonescu, profesorii universitari Sextil Puşcariu, Eugen Chirnoagă, Nichifor Crainic, generalii Racoviţă, Petrovicescu, Dona etc.), care au declarat că îl consideră pe Corneliu Codreanu un mare patriot, incapabil de trădare, inculpatul, la insistenţele camarilei, a fost condamnat fără dovezi la zece ani de temniţă grea. A urmat mişeleasca asasinare din noaptea de 29-30 noiembrie 1938, ordonată personal de Armand Călinescu, conform declaraţiilor maiorului Dinulescu, cel care i-a executat ordinele. Au mai fost asasinaţi atunci încă 13 legionari. Cu toţii au fost transportaţi la Jilava şi aruncaţi într-o groapă comună, peste care s-a turnat acid sulfuric şi o imensă placă de beton. Mai poate fi oare considerat acest ordinar asasin "notoriu reprezentant al democraţiei parlamentare"?! Orice asasinat e reprobabil. De ce dl. Pleşu judecă cu măsuri diferite?

CAZUL IORGA - MADGEARU

Cei care au comis acest monstruos asasinat au provocat Mişcării Legionare cel mai mare rău. Chiar dacă se poate demonstra că au fost repudiaţi de conducerea Mişcării Legionare, fapta s-a produs, oricum, sub firma Statului Naţional-Legionar...

În anul 1993, Corneliu Coposu, marele român care mi-a făcut onoarea să mă considere prieten, mi-a comunicat dorinţa de a mă vedea, întrucât are de discutat o problemă deosebit de importantă. Cu această ocazie, mi-a comunicat că redactorul şef de la "Magazin Istoric", Cristian Popişteanu, l-a rugat să scrie un articol cu privire la asasinarea profesorului Virgil Madgearu. I-a promis că-i va satisface dorinţa, însă, înainte de a-l concepe, a dorit să stea de vorbă şi cu mine. Articolul, care reprezintă o amplă şi judicioasă prezentare a evenimentelor, a apărut în "Magazin Istoric" (septembrie 1993, p. 3-9 şi cont. p. 25).

În ziua de 27 noiembrie 1940, la orele 14.10 când se afla alături de Iuliu Maniu, au primit un telefon de la d-na Madgearu, care i-a informat că la orele 14.05 trei legionari l-au dus cu ei pe profesor. Era foarte alarmată. După multe investigaţii, preşedintele Maniu i-a telefonat lui Horia Sima, rugându-l să-l primească imediat pe secretarul său, Corneliu Coposu. A fost imediat primit de Horia Sima, care era îmbrăcat în haine negre, flancat de doi legionari îmbrăcaţi în cămăşi verzi. I-a comunicat lui Horia Sima dorinţa lui Iuliu Maniu de a fi informat dacă a fost arestat profesorul Madgearu. Horia Sima a făcut ochii mari, s-a uitat în stânga şi în dreapta, la cei doi legionari, după care a întrebat: "Cine l-a arestat pe profesorul Madgearu?".

Corneliu Coposu mi-a declarat că n-a ştiut ce să mai creadă: a jucat Horia Sima scena ca un mare actor sau, cu adevărat, nu ştia nimic?

Ing. Dumitru (Tache) FUNDA

☞

"PERICOLUL LEGIONAR"

Despre legionari și pericolul pe care l-ar reprezenta s-a vorbit și se vorbește. Subiectul a fost readus în actualitate de președintele Iliescu. Asta n-a mirat pe nimeni. Și în trecut domnia sa a mai atacat problema. dar, de data asta, a fost, probabil, mai crispat, mai congestionat ca de obicei, astfel că "o anume parte a presei", malițioasă cum o știm, nu s-a sfiit să scrie: "Iliescu este speriat de resuscitarea mișcării legionare" (ziarul "Ziua", 8 dec. 1995). Or, un președinte "speriat" stârnește, dacă nu îngrijorări, cel puțin dubii.

Să fie, într-adevăr, astăzi, legionarii un pericol? Dacă da, normal ar fi să ni se spună și în ce constă primejdia; iar dacă nu, cel puțin să ni se explice rațiunea afirmațiilor prezidențiale; altfel s-ar putea să conchidem că dl. Iliescu e obsedat de fantome cu "cămăși verzi". Și, un președinte obsedat e mai rău chiar decât un președinte speriat.

Pe omul simplu, sceptic din fire, înăcrit de lipsuri și de frigul de acasă, prostit de așteptarea, asemeni fiului vacii, în fața proaspăt vopsitului gard al țarcului cu milioane a d-lui Coșa, e greu să-l mai convingi că relele pe care le suportă se datorează "extremiștilor", respectiv legionarilor. Omul de rând n-o fi el versat într-ale politicii, dar are o intuiție care-i spune, fără greș, că atunci când i se flutură prin față pericolele care nu sunt (sau nu sunt ale lui), o primejdie mai mare îl paște, pe undeva pe-aproape.

E greu de crezut că legionarii, toți octogenari sau pe-aproape, mai pot reprezenta un pericol.

Și dacă nu reprezintă, înseamnă că dl. Iliescu simulează frica de legionari din cu totul alte motive. Care să fie acestea? Cine sunt cei interesați ca legionarii să fi fost și să continue să fie un pericol pentru țara românească și pentru români? Sau informațiile primite și servite de dl. Măgureanu, directorul S.R.I., suferă "influențe"? Cine-s cei afectați de problemă?

Interesați sunt, în primul rând, cei ce "lucrează" în domeniu, cei ce mănâncă o pâine bună apărând, chipurile, statul împotriva acestei potențiale primejdii. Dacă ea ar dispărea, sau s-ar dovedi că nu mai prezintă interes, un număr de locuri de muncă ar trebui reduse la Serviciul Român de Informații. Dar în acele posturi se află și oameni cu trecut, cu influență în cadrul instituției, "specialiști", care și-au făcut mâna, și la propriu și la figurat, pe spinarea Mișcării Legionare. Pot ei renunța la poziție, la deprinderi, la avantaje? Cum să spună ei azi că nu mai există pericol legionar? S-ar putea găsi atunci unii care să-i întrebe dacă a existat vreodată! Cum problema este din cele pe care discuția le complică, e mai bine s-o lăsăm. Tot o va rezolva, prin trecerea lui, timpul. Și călăii și victimele se împuținează; și nu numai numeric...

O altă categorie interesată, vizibil afectată de posibilitatea resuscitării legionare, este cea a "turnătorilor". Sigur că cei de rând, "ciripitorii" mărunți, nu se sinchisesc de această eventualitate. Ei știu că au fost prea mulți, prea neînsemnați pentru a li se cere socoteală. Dar turnătorii cu studii superioare, mai intelectuali, deci mai sensibili și cu oarecare simț al posterității, sunt realmente alarmați de eventualitatea reintrării legionarilor în scenă. Aceștia, cu stilul lor direct (brutal), ar fi în stare să-i denunțe public pe hoți, pe trădători, pe informatori, ba chiar s-o facă fără obișnuitele "eufemisme", în cea mai neaoșă limbă românească. Legionarii ăștia ar fi în stare să se confeseze ei înșiși în public, să spună de câte ori au fost obligați, și de cine, să-și denunțe frații, părinții, să spună tot ce știu și astfel să demonteze diabolica mașinărie încă în funcțiune: sistemul delațional național, la care intelectualii au avut (și, prin tăcere și diversiune mai au), substanțiala lor contribuție. Așa încât apariția acestor campioni ai supraviețuirilor în pușcărie, ieșirea lor în arena politică, ar putea avea efectul intrării în scenă a fantomei din Hamlet, spectrul ce dezvăluie crima. Și cine alții decât legionarii, cei ce n-au lipsit din nici un lagăr nazist sau comunist, de la Buchenwald la Vorcuta, sunt mai în măsură să prezinte universul concentraționar, cu realizatorii dar și cu tăinuitorii lui, "intelectualii".

Atitudinea domnului Iliescu e justificată. Chiar dacă afirmă că și-a schimbat concepțiile, când a ieșit cu planificarea la piață, nu a spus niciodată că și-a schimbat și sentimentele. Or, față de legionari, care au dovedit o statornică ostilitate față de comunism și rusism, n-are cum să-și modifice aversiunea. De altfel, ca marxist (și născut și făcut), pentru domnia-sa legionarismul are prea multe lucruri de neînțeles. Un dușman de atâtea ori decapitat și încă totuși în viață, ce dovedește și îngrijorătoare posibilități de regenerare, nu poate stârni decât furia unui om al cărui ideal roșu nu numai că s-a prăbușit în lamentabil, dar a lăsat la vedere structura-i de rezistență: mafia rusă. Azi din ea lăstăresc doar cele mai perverse ramuri: o nouă criminalitate, inimaginabilă, superioară comunismului prin duritate și abjecție. Reacția domnului Iliescu e și una de gelozie. Legionarismul, opusul comunismului, deschis, cinstit, pe față, adversar al mafiilor, ocultelor, în spirit creștin (adică dorind nu moartea păcătosului, ci îndreptarea lui), nu poate stârni decât ura nomenclaturistului, care își vede amenințate "cuceririle revoluționare", adică viața de huzur și îmbuibare, în nepăsare față de ceilalți. Să fii președinte, să ai toată puterea, și să te tot împiedici de unii cu cinste și viață exemplară! Nu-i o sfidare?

Răspunsul la întrebarea inițială ("Este legionarismul un pericol?") e pozitiv. Trebuie doar explicat pentru cine. Cine sunt cei amenințați? Vizibil, cei ce se tem.

Dacă legionarii amenință, în vreun fel, societatea post-ceaușistă, edificată de Iliescu, nu e cu punerea mâinii pe putere, urmată de "tribunale revoluționare", sentințe și execuții, cum sugerează, în scrierile lor, "intelectualii" de educație și moralitate masonică, ci doar prin expunerea, în plină lumină, a ideilor, faptelor, comportărilor, spre comparare. Lumea să judece.

"Ce îngrozitor ar fi ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor să se instituie o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porțile către viața afacerilor, a loviturilor fantastice, a furtunilor, a îmbuibării, a exploatării altora." Aceste cuvinte le pronunța Corneliu Codreanu, la 12 februarie 1938. Sunt cuvintele unui profet, care s-au împlinit întocmai după decembrie 1989. Pe sângele copiilor, pe sufletele martirilor, casta s-a instituit; și domnește.

Cum să nu se simtă dl. Iliescu și ai săi amenințați de astfel de oameni? Cum să nu se simtă în pericol un președinte de republică ce locuiește într-un palat regal?!

Da, legionarii sunt un pericol pentru toți cei nedrepți și nedemni, pentru cei ce și-au vândut sufletul pe măriri omenești, pentru cei ce s-au lăsat "inițiați" în practici oculte în schimbul promovării în ierarhia socială, pentru toți cei ce și-au făcut din politică o profesie mănoasă și din țară o vacă de muls. Pentru toți aceștia, "sufletul de crin" e un pericol. Fiii întunericului se tem că, din puținul rămas, oricând se poate ivi un nou "trimis al Arhanghelului". Și au dreptate.

Constantin IORGULESCU

CU PRIVIRE LA "EXTREME"

Era motivul pentru care, înainte de a concepe articolul, a dorit să știe care sunt informațiile mele cu privire la acel eveniment. După ce l-am avizat că nu sunt dintre admiratorii lui Sima, i-am precizat că unul dintre cei doi legionari de față atunci a fost bunul meu prieten, regretatul avocat Ion Boantă, de la care am aflat că, într-adevăr, Horia Sima nu știa nimic, fapt pentru care a plecat urgent, spre a încerca să intervină (ceea ce n-a mai fost posibil).

In cadrul articolului publicat în septembrie 1993, la pagina 9, coloana din stânga jos, Corneliu Coposu precizează că în ziua de 1 decembrie 1940, când se aflau în casa lui Mihai Popovici, din strada Sofia, Iuliu Maniu, după ce a respins diferitele explicații încropite de către unii dintre cei prezenți, a declarat următoarele: "Iubitul meu prieten apropiat și colaborator nu a fost suprimat nici de studenții săi, ca răzbunare pentru severitatea lui didactică, nici de inamicii personali, ci este, mai mult ca sigur, victima unei urzeli criminale, care conduce la organele represive hitleriste. El este demult în obiectivul acestor organe." Cu ani în urmă, în parlament, când A.C. Cuza l-a omagiat pe Hitler, profesorul Madgearu ripostase, declarând că ar dori ca acel nume să nu mai fie pronunțat în Parlamentul României.

Cât despre asasinarea profesorului Nicolae Iorga, chiar dacă la vremea aceea era socotit dintre principalii responsabili morali de condamnarea și asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, precum și de masacrul din noaptea de 21-22 septembrie 1939, nimeni din conducerea Mișcării Legionare nu s-ar fi gândit să facă din el un martir. Oricum, atât Nicolae Iorga cât și Virgil Madgearu erau cunoscuți ca mari adversari ai Germaniei hitleriste. Moartea lor continuă să fie învăluită în mister, însă consecințele le suportă lumea legionară.

Nedumerirea d-lui Pleșu că legionarii, mari anticomuniști, în loc să-și aleagă victimele din rândurile comuniste, au omorât liberali și țărăniști, nu pare justificată. Pornind de la ideea - total anticreștină, de altfel - că legionarii au comis crime în scopul *răzbunării*, pe comuniști nu aveau de ce "să se răzbune" la vremea aceea, întrucât zecile de mii de victime provocate de comuniști legionarilor s-au produs mult mai târziu. Legionarii trăiau în prezent, nu în viitor.

Consecvența anticomunismului legionar dl. Pleșu ar putea-o identifica în participarea celor șapte fruntași legionari, sub comanda lui Ion Moța, la luptele din Spania, țară în care comunismul internațional intenționa să stabilească un prețios cap de pod, de unde să declanșeze lupta pentru comunizarea întregii Europe.

Acolo, la Majadahonda, în apropierea Madridului, și-au jertfit viața pentru Hristos martirii Ion Moța și Vasile Marin (Ion Moța, în scrisoarea-testament adresată părinților săi, le-a scris: "Se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos! Se clătina așezarea creștină a lumii. Puteam să stăm noi nepăsători?").

Nicolae Iorga însuși, în *Oameni care au fost* (1938) a consemnat: "Luptând pentru credința lor creștină și pentru cinstea poporului lor, pentru ce este etern, scump și curat în latinitatea nebolșevică, doi tineri români, doi băieți viteji, Moța și Marin, au căzut înaintea Madridului apărat de Roșii."

Noi, cei foarte puțini rămași din cei foarte mulți care am fost cândva, la vârsta la care ne aflăm (octo- și chiar nonagenari), nu dorim decât să contribuim la *cunoașterea adevărului istoric*, la încetarea ariei calomniilor, datorie de conștiință față de memoria tuturor martirilor noștri, care au dorit să facă din România Mare "O țară frumoasă ca soarele, puternică și temătoare de Dumnezeu."

Cât privește referirile la procesul de la Nürnberg, nu știu de ce ar fi avut nevoie Mișcarea Legionară să nu fie etichetată la acel proces drept organizație de tip fascist, din moment ce sorgintea ei, din cea mai autentică spiritualitate românească, este atât de evidentă. Cert este că legionarii nu numai că nu au colaborat cu naziștii, ci au fost întemnițați în lagărele de la Buchenwald și Dachau, fapt pentru care legionarilor aflați în Occident li s-a și acordat statutul de azilanți politici. A fost astfel spulberată și infama calomnie că Mișcarea Legionară ar fi fost un fel de "coloana a cincea hitleristă".

"Antisemitismul" legionar, de care se face atâta caz și care nu poate fi contestat, nu a avut nimic comun cu ura de rasă; a fost o luare de atitudine, întrucât, la vremea aceea, evreii puseseră stăpânire pe cele mai importante sectoare ale economiei noastre și determinau o nefastă influență în viața politică, prin corupție. Pe de altă parte, în special universitățile de la Iași, Chișinău și Cernăuți erau invadate de studenți evrei, față de care studenții români, ale căror posibilități materiale erau extrem de reduse, se aflau în netă inferioritate numerică.

Națiunea română, abia ieșită din prelungirea Evului Mediu în prima jumătate a secolului XIX, își cerea dreptul de a forma o pleiadă de intelectuali autohtoni, prin care spiritualitatea și tradițiile noastre să pătrundă în cultura universală. Generația de la 1922, prin lansarea formulei "Numerus Clausus", s-a aflat pe linia interesului de emancipare a nației noastre.

Că nu putea fi vorba de ură de rasă, o dovedește și comportarea legionarilor care au suferit alături de evrei în închisorile comuniste. Legionarii, mai tineri și mai valizi, cu multă omenie au venit în ajutorul evreilor. Sunt mulți foști deținuți politici evrei care au făcut marturisiri în acest sens, de la N. Steinhardt și până - dacă nu mă înșel - la Max Bănuș.

Știm că este foarte profitabil pentru unii să contribuie, cât mai vârtos, la defăimarea Mișcării Legionare. Suntem însă convinși că intelectualii noștri autentici nu au nevoie de un astfel de profit. Iată de ce ne-am fi așteptat ca prestigioașii reprezentanți ai culturii noastre, proaspăt eliberate din întunericul comunist, să analizeze cu profunzime și obiectivitate fenomenul legionar, care a determinat un crez pentru care zeci de mii de tineri valoroși s-au jertfit, de-a lungul a trei decenii. Corneliu Codreanu, care a fundamentat docrina legionară pe principiul moralei creștine și a sacrificiului personal în interesul cetății, a dorit să contribuie la redresarea morală a Neamului nostru și la eradicarea practicilor levantine din viața politică a Țării.

Istoricul de mâine, într-o perspectivă mai largă, nefiind sub nefasta influență a propagandei comuniste (care, în bună măsură, a reușit să falsifice istoria noastră), va ajunge să prezinte și fenomenul legionar în adevărata lui lumină.

Textul este reprodus (cu o discretă "cosmetizare": actualizarea ortografiei, îmbunătățirea punctuației, îndreptarea tacită a unor evidente greșeli de culegere sau tipar, câteva modificări de topică, suprimarea unor repetiții etc.) din volumul lui Dumitru Stăniloae, *Ortodoxie și românism*, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1939, pp. 35-44. Acest capitol al cărții (al doilea) este datat de către autor: *Sf. Paști, 1934*. (A se vedea și precizările din editorialul Numărului de față). Cele câteva adaosuri cuprinse între paranteze drepte ne aparțin, ca și sublinierile din final. Între bare este indicată ordinea paginilor din volum, ținând seama de începutul fiecăreia.

DUMITRU STĂNILOAE

SCURTĂ INTERPRETARE TEOLOGICA A NAȚIUNII

Toate câte sunt pe lume sunt opera lui Dumnezeu. Creștinul cu dreaptă înțelegere nu disprețuiește nici una dintre componentele cosmosului, ci din toate vede strălucind slava și înțelepciunea dumnezeiască. Izolarea de lume și disprețul ei, retragerea în eu și închiderea ferestrelor dinspre lume, nu ține de experiența autentic religioasă. Retragerea asceților ortodocși are numai o însemnătate metodică: ea urmărește doar refacerea personalității, regăsirea punctului central spiritual din care apoi să privească lumea și să-și îndrepte acțiunile pline de dragoste asupra ei. Ascetica ortodoxă derivă din ideea că omul e centrul și stăpânul lumii create, dar că prin păcat a căzut în robia lumii, lunecând din punctul arhimedic, din care e capabil să supra-privească lumea și s-o stăpânească, în angrenajul fără orizont și fără libertate al marii mașinării care e necesitatea naturală. Readucerea **/36/** comandantului la postul de comandă – iar nu izolarea lui de lume – este scopul asceticii creștine. Toți sfinții, aceia care au depășit stagiul retragerii metodice, au activat în lume cu dragoste nemărginită și s-au bucurat de toate câte vedeau, cu nevinovăție de copil. Sf. Serafim al Sarovului, de pildă, marele ascet și sfânt rus din veacul al XIX-lea, numea pe oricine venea la el "comoara mea" și "bucuria mea". "Aceste apelative nu erau o simplă expresie a bucuriei unui suflet transfigurat de asceză: pentru Sf. Serafim, chipul lui Dumnezeu se descoperea în fiecare om, iar acest chip constituia pentru el o reală și adevărată «bucurie de Domnul»" (N. V. Iljin, *Sf. Serafim al Sarovului*, Ymca Press, Paris, 1930, p. 49 – în rusește).

Cu adevărat minunată și sublimă este lumea, cu toate câte o alcătuiesc. Dumnezeu n-a creat-o nicidecum pentru a Se împlini pe Sine, pentru a-Și desăvârși viața Sa internă, care n-ar fi fost deplină fără lume: creațiunea n-a fost o necesitate naturală pentru ființa dumnezeiască. Dar această libertate a lui Dumnezeu față de necesitatea naturală nu înseamnă că lumea ar fi fost creată întâmplător sau arbitrar, ca o jucărie inventată *ad-hoc*, din vreun capriciu **/37/** momentan al atotputerniciei, de un Dumnezeu care se plictisea. Lumea nu e un accident netrebnic, produs al unei fantezii sau al unui capriciu de moment, ci are un temei adânc în Dumnezeu, realizând o idee eternă a Lui.

Lumea aceasta întreagă e, după conținutul ei, eternă. Toate lucrurile din ea sunt cugetate etern de Dumnezeu; ideile lucrurilor din lume constituie materialul cugetării ființiale a lui Dumnezeu, sunt nedespărțite de ființa Lui. Teologul rus S. Bulgakov numește organismul ideilor dumnezeiești – viața aceasta intern dumnezeiască, autodescoperirea ființei dumnezeiești în Sine Însăși – Sofia necreată. Iar despre lume spune că este aceeași Sofie, dar în formă creată.

Cosmosul este tot lumea dumnezeiască, dar pusă în stare de devenire în afară de Dumnezeu. "Crearea lumii constă, metafizic, în aceea că Dumnezeu a pus lumea Sa dumnezeiască proprie în forma de devenire" (*Mielul lui Dumnezeu*, Ymca Press, Paris, 1933, p. 149 – ed. rusă).

Dar între lumea creată și cea necreată nu e numai apropierea dintre copie și model, ci una și mai strânsă. Lumea dumnezeiască nu e un model static, ci un complex de forțe dinamice. Ele activează de la granița metafizică a lucrurilor, mânând dezvoltarea acestora **/38/** din urmă spre forma care se află în ele din eternitate realizată. Dacă o persoană sau o plantă se dezvoltă într-un anume fel și până la un anume grad, aceasta nu se datorează numai întâmplării oarbe ori influențelor externe, ci modelului-forță care, de dincolo de granița metafizică a acelei persoane sau plante, a străbătut în ea, orientându-i organizarea și asimilarea influențelor externe într-un sens mai dinainte determinat. Mai mult chiar: orice persoană sau lucru cuprinde forma sa întreagă în fiecare moment al dezvoltării, numai că în stadii diverse. Copilul implică în sine, [începând] chiar din pântecele maicii sale, forma sa deplină de la adânci bătrâneți. Se poate merge așa până la punctul inițial, de limită: în embrionul minuscul se include forma desăvârșită a exemplarului. Iar dincolo de embrionul din stadiul inițial (dincolo nu în sens spațial, ci metafizic) e alt model, *modelul spiritual, modelul-forță*, din care își ia puterea embrionul creat.

Așadar, modelul spiritual, modelul-forță, oricât de treptat conduce dezvoltarea unui exemplar de vietate, totuși în momentul inițial, în momentul creațiunii, a făcut deja un pas uriaș, a făcut, în fond, totul: a scos la evidență creată și ipostatică un lucru, care e chipul său.

/39/ Misterul acesta apare în toată adâncimea lui când medităm la creațiunea propriu-zisă a lumii. Prin acțiunea modelelor-forță, apar deodată germenii creați ai copiilor; apar deodată chipurile lor, nedezvoltate. Chipurile acestea nu sunt o simplă iradiere a modelelor, dar nici iradierea nu lipsește din chipuri, căci o comunicare de forță de la modéle la chipuri trebuie să aibă loc. S-a făcut aci un *transcensus* misterios, o trecere de la un plan la alt plan, cu totul heterogen.

Dar în embrionul unui exemplar nu se cuprinde numai forma deplină a acelui exemplar, ci, ca potențe, și cele ale exemplarelor care vor descinde din el.

Astfel, creațiunea propriu-zisă n-a constat într-o arătare a lumii în forma ei deplin dezvoltată, cu toate speciile și varietățile lucrurilor din ea. Dumnezeu a creat numai semințele lucrurilor, dar în aceste semințe se cuprind potențial toate formele lor ulterioare. Dezvoltarea aceasta se face printr-o colaborare a lui Dumnezeu, ca proniator, cu lumea. Ceea ce este de la început, în Dumnezeu, deplin descoperit și dezvoltat, în lume se arată pe rând, în timp. Dezvoltarea lumii e o descoperire în timp a formelor care există etern.

/40/ În ce-l privește pe om în special, Dumnezeu a creat la început pe Adam și Eva. Dar în ei se cuprindeau potențial toate *națiunile. Acestea sunt descoperiri în timp ale chipurilor care există etern în Dumnezeu*. La baza fiecărui tip național acționează un model dumnezeiesc etern, pe care acea națiune are să-l realizeze cât mai deplin în sine însăși. Nu știu cât de departe au ajuns cercetările de laborator referitoare la deosebirea sângelui la diferite rase sau chiar popoare; dar chiar dacă deosebirile ar fi materialmente prea infime pentru a putea fi sesizate cu instrumentele de până acum, e de la sine înțeles că, așa cum există alte deosebiri anatomice destul de remarcabile între diferitele rase, vor fi existând deosebiri (fără să se întindă până la spargerea unității neamului omenesc) și în sângele care stă la baza organizării sistemului osos; tot așa, e de la sine înțeles că deosebirile fizice corespund unor deosebiri în puterile psihice și spirituale, care sunt ultimele forțe imanente ce conduc organizarea corpului.

Într-un singur caz n-ar fi națiunile de la Dumnezeu și ar trebui să luptăm împotriva lor: când diversificarea omenirii în națiuni ar fi o urmare a căderii în păcat, o **/41/** deviere de la calea pe care vrea Dumnezeu să se dezvolte omenirea. În cazul acestan datoria tuturor creștinilor ar fi să scoată omenirea din această stare păcătoasă, contopind națiunile într-una singură.

Dar este oare diversificarea omenirii în națiuni un păcat, sau o urmare a păcatului? Ar fi de ajuns pentru respingerea acestei presupuneri simpla provocare la [analogie cu] legea universală a treptatei diversificări a faunei și florei. Legea aceasta nu e plauzibil să fie contrară voii lui Dumnezeu, mai ales că diversificările acestea manifestă cel mai adesea o înnobilare a trunchiului de bază, nu o decădere a lui.

Dar răspunsul se poate da și altfel: păcatul sau răul e de alt ordin decât unitatea sau diversitatea; el înseamnă stâlcire, desfigurare a lucrului dat, a existenței produse de alte puteri. Este specificul național o stâlcire a umanului, o decădere din ființa omenească? Ar fi, când acest specific național s-ar prezenta [ca regulă] drept ceva vicios, meschin, fără înălțimi și purități de simțire și gând. Cine nu știe însă că nimic [principial] josnic nu se află în felul specific în care percepe lumea și reacționează la ea membrul unei anumite națiuni? În simțirea doinei românești sau în hora noastră nu cred că e ceva **/42/** [de la sine] păcătos; sau dacă e și ceva păcătos, acel ceva nu e de caracter național, ci omenesc [general-uman]. Națiunea, în faza [ontologică] a păcatului, are manifestări păcătoase, pentru că natura omenească în general, cu toate diversificările în care ni se înfățișează, este păcătoasă. Scoaterea oamenilor din starea păcătoasă nu se face prin anularea calităților naționale, ci prin îndreptarea naturii omenești în general. Dacă specificul național ar fi ceva păcătos în el însuși, atunci nu s-ar mai putea face deosebirea între buni și răi în cadrul unei națiuni, căci toți ar fi răi! Chestiunea mi se pare atât de evidentă, încât socotesc de prisos să mai insist.

Se pune problema, greu de descurcat, a raportului între național și uman. Naționalul nu întunecă oare umanul, nu-l extermină? Iar dacă umanul rămâne, nu cumva e naționalul o simplă iluzie, ceva de suprafață, pe care să-l poți lepăda în oricare moment dorești?

E de remarcat, mai întâi, că nu există om anațional. Nici măcar Adam n-a fost "anațional", ci a vorbit o limbă, a avut o anumită mentalitate, o anumită construcție psihică și trupească. Un om pur, necolorat din punct de vedere "național", adică fără determinante specifice, este o abstracțiune. Așa cum nu poate exista un măr fără determinantele unui anumit **/43/** soi, așa cum nu poate exista un om fără determinante individuale.

Umanul există numai în formă națională, colorat național, determinat național, așa cum îinsul umanş există numai determinat individual. Nu se pot extrage dintr-un individ sau dintr-o națiune determinantele individuale sau naționale, pentru a lăsa umanul pur. Ar însemna să distrugi însuși umanul. Naționalul și individualul e însuși umanul, care are, în mod necesar, o anumită calitate. Un uman fără calitate nu există. Individul sau membrul unei națiuni e uman, înțelegător al celorlalți oameni, ai altor națiuni, nu printr-o depășire a calității sale individuale sau naționale, printr-o coborâre undeva în substratul pur uman al personalității sale, ci în starea în care este. Un român, când simte milă față de un ungur, în mila lui e tot român; sentimentul de frăție umană, prin care se simte legat de un ungur, e un sentiment colorat românește, nu e anațional.

Ceea ce înțelegerii noastre i se pare antinomic, [două calități] în luptă una cu alta, umanul și naționalul (sau, cu alte cuvinte, identitatea dintre oameni și deosebirea dintre națiuni), în realitate sunt unite inseparabil, în chipul cel mai intim și mai misterios, cu menținerea deplină a **/44/** amândurora; numai o minte simplistă nesocotește unul sau altul dintre termenii "antinomiei".

De aci urmează că armonia între națiuni nu e exclusă, ci foarte posibilă, căci ele sunt ***aceeași umanitate*** stând ***în diferite forme***, determinată, în mod necesar, aci într-un fel, dincolo într-altul.

Națiunile sunt, după cuprinsul lor, eterne în Dumnezeu. Dumnezeu pe toate le vrea. În fiecare arată o nuanță din spiritualitatea Sa nesfârșită. Le vom suprima noi, vrând să rectificăm opera și cugetarea eternă a lui Dumnezeu? Să nu fie! Mai degrabă vom ține la existența fiecărei națiuni, protestând când una vrea să oprime sau să suprime pe alta și propovăduind ***armonia*** lor, căci armonie deplină este și în lumea ideilor dumnezeiești.

Morţile iniţiatice ale lui MIRCEA ELIADE

Anumite fapte care au punctat biografia marelui nostru compatriot mi se vădesc uneori ca analogii purtătoare ale unor sensuri adânci. Ştiind că ele se ţes pe acele fire simpatice prin care micro-şi macrocosmosul comunică în virtutea fostei lor unităţi, nu avem dreptul să le denunţăm ca simple fantezii: putem doar să exilăm unele comparaţii şi simboluri ce ne asaltează indecent în asemenea ocazii (nume cu rezonanţă solară, aur, alchimie, pârjoluri), într-un subiect de nuvelă fantastică, păstrând doar pe acelea ce slujesc în chip de argumente logice unei încercări precum cea de faţă.

Moare *iniţiatic* cine posedă mai multe desfăşurări posibile ale existenţei, dintre care, în momentele de criză, una se alege. Într-un fel, fiecare dintre noi lasă în urmă o viaţă faţă de care a murit, de pildă copilăria. Analog, există trepte spirituale a căror dobândire înseamnă moartea faţă de cele anterioare. O vreme, însă, ele pot acţiona, ca posibilităţi latente, concomitent.

Documentele tinereţii spirituale eliadeşti abundă în asemenea referiri asupra "vieţilor paralele" care-i nutreau extraordinara efervescenţă intelectuală. Spectrul disponibilităţilor lui, însufleţit de un viu dinamism personal, cuprindea şi setea de experienţă concretă, de aventură, coborând până la rătăcire şi vulgaritate. În anumite momente, însă, refuzul "cristalizării" (de care era atât de mândru) îl împiedică în realizarea anumitor orientări, provocându-i îngrijorare.

"Nu voi ajunge niciodată un savant. Pentru că sunt un iremediabil aventurier, şi părăsesc o ştiinţă îndată ce simt că o posed virtual...", exclamă el în *Şantier* (Ed. Rum-Irina, Buc., 1991, p. 30). Şi, cu un prilej asemănător, constată cu amărăciune: "Nu-mi părea rău decât de stupiditatea aceasta a destinului, care mă zbate între atâtea lumi şi nu mă lasă să rodesc în nici una/.../ De ce nu mă pot fixa...?" (p. 130).

Totul se petrece ca şi cum alte împliniri îi erau hărăzite, iar această predispoziţie împotriva osificărilor spirituale, voinţa "de a pătrunde simpatic în zone străine simpatiei mele" (p. 130), constituie rădăcina hermeneuticii totale, practicate cu inegalabilă artă mai târziu.

Faţă de repetata ameninţare de a rămâne suspendat "între lumi", Eliade se apără prin intermediul scrisului; şi vom vedea că cel puţin trei dintre cărţile lui (în bună parte) autobiografice sunt încercări de a se debarasa de existenţele parazitare cu potenţial obsesiv, transformându-le în constituţii literare autonome. Şi, cu toate că străvede rostul acestor reacţii ("Îl scriu ca să mă pot întoarce iarăşi la studiile mele", notează în *Şantier*, p. 46), nu poate da seama de toate implicaţiile: "...dacă aş înţelege tot ce scriu - de ce aş mai scrie?", se întreabă chiar în scrierea începută, *Isabel şi apele diavolului* (Ed. Scrisul românesc, Craiova, 1990, p. 27).

Pe măsură ce înaintează în roman, semnele morţii iniţiatice devin tot mai explicite: "O dorinţă neînţeleasă de a fi socotit mort, de toţi." (p. 32). Şi, la p. 49: "Tot ce fusesem înainte -uitasem... Aveam o memorie vie şi alta moartă. Iar gândul apei vii şi apei moarte din basme mă oprea câteodată din şirul literelor, mă silea să închid cartea şi să recunosc că ... *eu mă puteam ucide (în sensul de uitare de sine) şi mă puteam învia* ... numai bând din cele două ape nestemate" (p. 49, s. mea).

Apele diavolului sunt cele în care te dedublezi. Abandonându-se "visului nopţii de vară" (capitolul unde-şi imaginează o întreagă viaţă alături de Isabel), deci căpătându-şi consistenţă în ele, prozatorul încearcă să se elibereze de "tot ce e inferior, vulgar şi ireductibil plebeu" în el (v. *Şantier*, p. 98). Finalul cărţii desprinde autorul de personaj, care e lăsat să cunoască împlinirea în lumea plăsmuită.

Şi totuşi, anumite ecouri ale acestui roman vor răzbate neaşteptat în viaţa reală a scriitorului, pentru că mariajul cu Nina Mareş, fiica dobândită din prima căsătorie a acesteia cu un ofiţer şi moartea ei (a soţiei) în 1944, *repetă punct cu punct schema din cartea verii lui 1929*: căsătoria cu Isabel, moartea ei şi copilul rămas de la "soldatul 11871".

Însă pericolul de a fi asimilat de India, într-o formă sau alta, fusese epuizat în cele două cărţi scrise acolo. Dacă *Isabel*... lichidează aventura *imaginară* cu o anglo-indiană, *Lumina*... o lichidează pe cea *reală* cu Maitreyi. Ambele concretizează capitole de luptă a inconştientului împotriva deciziei de a se contopi în masa hindusă, rezumând destine care nu-i aparţin, "vise de vară beatifice, dar terifiante", în care "alunecă fără să bage de seamă" (v. *Memorii*).

Deplina lor semnificaţie avea să o înţeleagă mult mai târziu. Într-o însemnare din 21 aprilie 1963, decriptează misteriosul incendiu din *Lumina*... ca reflex al *celuilalt* incendiu, petrecut tot într-o bibliotecă, după cum o analogie inconştientă este şi "Melania", nume cu sugestii de piele brună.

Dar lui Eliade îi va fi dat să cunoască o nouă moarte a unei părţi din personalitatea sa, căci refuzul împlinirii în India *eternă* urmează celui al Indiei *istorice*. După vicisitudinile anilor 1929 şi 1930, se retrage într-o sihăstrie himalayană, unde se reculege practicând yoga sub îndrumarea unui *guru* celebru. Exerciţiile preliminare le va descrie în cărţile despre yoga. "Alte exerciţii şi experienţe au fost trecute sub tăcere... Mai târziu... am încercat să evoc unele experienţe yoghine într-o nuvelă, «Secretul doctorului Honigberger». Libertatea artistului de a «inventa» mi-a îngăduit să sugerez *mai mult şi mai precis decât aş fi izbutit într-o descriere strict ştiinţifică*." (*Memorii*, Ed. Humanitas, Buc., 1991, I, 208, s. mea).

Adevărul este că Eliade intenţiona să devină un yoghin desăvârşit. Ca în atâtea alte privinţe, mărturiile din nuvelă concordă cu cele autobiografice, doar că în prima foloseşte imaginea mitică a Agarthei (sau Shambala). E vorba, bineînţeles, de un tărâm transcendent, în zadar căutat de ochii profani. În *Memorii* scrie: "Eram hotărât să pătrund cât voi putea mai departe în tainele contemplaţiei indiene..." (I, 208), iar în *Secretul*...: "...în căutarea tărâmului nevăzut pornisem şi eu, cândva, hotărât să nu mă mai întorc înainte de a-l cunoaşte... Şi cine ştie dacă, până la urmă, din coliba mea de pe malul stâng al Gangelui... *nu mi-ar fi venit chiar de acolo dezlegarea*..." (Ed. Fund. Cult. Rom., Buc. 1991, p. 39, s. mea).

E limpede că Eliade vorbeşte despre idealul realizării yoghine prin această metaforă a drumului către tărâmul mitic. Or, demn de reţinut este că împlinirea yoghină, "India eternă", i-a fost refuzată (circumstanţele fiind expuse în *Memorii*), ceea ce include *Secretul*... în categoria producţiilor literare studiate aici, deci ca scriere ce-l drenează pe autor de latenţele yoghine sălăşluind încă în el, la 10 ani după revenirea din India.

Numai că aici lucrurile se complică. Cine a citit atent nuvela, descoperă uimit în ce stadiu de desăvârşire a adus Eliade magia scrisului, reuşind performanţa rarissimă de a inversa pur şi simplu rolul cu personajul principal. Dar, să-i mai spunem "personaj", când Zerlendi a trecut efectiv la cârma nuvelei, proiectându-l pe autor în text?

Impresia mea este că *Secretul doctorului Honigberger* nu este o urzeală literară, ci una magică, în care autorul, pe măsură ce o emană, se înfăşoară tot mai mult, devenindu-i în final prizonier. Cu adevărat cutremurător este misterul pe care scriitorul consideră că nu are dreptul să-l divulge. De altfel, nici nu i-ar mai sta în putinţă, căci prin puterile supranormale ale sosiei zămislite, aceasta îl capturează în hăţişul aparentului cerc vicios al nuvelei, pentru ca secretul să fie păstrat. Nuvelistul nu mai poate rezuma cititorilor documentele din arhiva lui Zerlendi, *această* ipostază a lui Eliade mineralizându-se pentru totdeauna sub forma paginii tipărite.

Peste aproape patru decenii, în *Convorbirile* cu Cl. Henri-Rocquet, lămureşte parţial şi prudent finalul atât de abil mascat al povestirii. Zerlendi, căpătând acele "siddhi" (capacităţi yoghine), a prevăzut ce se putea întâmpla cu însemnările sale, acţionând astfel încât tânărul orientalist (vs. Eliade) să nu mai aibă acces la ele, încercând chiar să-i acrediteze întreg episodul ca o iluzie.

Într-un fel, s-ar putea aplica aici teoria cenzurii transcendente a lui Blaga; autorul, prin chiar faptul că scrie această nuvelă, încearcă să-şi reveleze misterul ei central, *care e al yoghinului ascuns în el*, germen al crizei. Misterul se apără interpunând voal după voal, astfel că întrebările cele mai ispititoare - şi care atentează la ontologia lui - pot fi doar formulate. Cine se ascunde în nucleul povestirii? (Zerlendi? Honigberger? Eliade însuşi? Altcineva?) Cum izbuteşte să apere secretul? Sunt întrebări care trebuie, şi vor rămâne fără răspuns.

Revenind la perspectiva iniţială, în şirul de morţi iniţiatice 1929, 1930, 1940, condensate în cele trei cărţi, vedem o serie de călăuziri succesive către o împlinire menită. Fantasma contemplativului himalayan, "dezbrăcată" în 1940, îi permite din acel an să devină omul culturii totale, nu doar al Orientului. De acum, deţine prioritate realizarea marii opere. Acest an poartă cea mai clară pecete a morţii faţă de condiţia anterioară. La câteva săptămâni după terminarea nuvelei, moare Nae Ionescu, maestrul spiritual al întregii generaţii. O lună mai târziu, în aprilie, pleacă din ţară, ca ataşat cultural la Londra. Acolo, la 9 septembrie, într-un adăpost aerian, sub ploaia de bombe (altă "enigmă a morţii colective", după cea a reprimării legionarilor, trăită în ţară), schiţează planul vastei sale sinteze de morfologie şi istorie a religiilor.

La fel de semnificativ pentru tema morţii iniţiatice este titlul dat volumului II al *Memoriilor* ("Recoltele solstiţiului"), care începe cu anul 1940.

Ca să poată fi secerată "recolta" nouă, Eliade cel vechi trebuia să moară, cum s-a întâmplat.

Florea TIBERIAN

Notă. Greşesc, oare, dacă afirm că în absenţa unei influenţe exterioare totul n-ar fi decât un cerc vicios?

ABECEDAR BIBLIC

DESPRE ÎNGERI (I)

În Vechiul Testament găsim răspândită credinţa în nişte fiinţe spirituale superioare omului, dar inferioare divinităţii: *îngerii*.

Îngerii sunt fiinţe *create*, "divinitatea" lor fiind doar una harică; orice analogie cu divinităţile mărunte sau secundare din anumite religii politeiste este neavenită. Sf. Scriptură începe cu cuvintele: "La început a făcut Dumnezeu *cerul* şi *pământul* " (*Fac.* 1, 1). Iar în primul articol din Simbolul Credinţei, Îl mărturisim pe Dumnezeu ca "Făcător al *cerului* şi al *pământului*, al tuturor celor *văzute şi nevăzute*". Atât Sf. Scriptură, cât şi Sf. Tradiţie ne învaţă, aşadar, că există o creaţie dumnezeiască nevăzută (asimilată "cerului") şi o alta văzută (asimilată "pământului"). Îngerii aparţin lumii nevăzute, ce pare a o fi precedat pe cea văzută: "Când s-au făcut stelele, lăudatu-m-au cu glas mare toţi îngerii mei" (*Iov* 38, 7). Îngerii sunt socotiţi ca duhuri slujitoare, înzestrate cu minte, voinţă şi putere, fără vreun trup material: "Cel ce faci pe îngerii tăi duhuri şi pe slugile tale pară de foc", exclamă Psalmistul (*Ps.* 103, 5).

În limba română, cuvântul "înger" este moştenit din latină (*angelus*), dar la origine este un cuvânt grecesc (*anghelos*), însemnând "sol", "mesager", "vestitor". Îngerul are, între altele, misiunea de a vesti oamenilor voia lui Dumnezeu.

Credinţa în îngeri este, la evrei, foarte veche. Am arătat că, la rigoare, ei nu pot fi derivaţi din politeism. Nici teoria că ei ar personifica diferite forţe din natură nu se poate susţine şi, cu atât mai puţin, că ar fi personificarea stelelor, chiar dacă uneori, în limbajul metaforic al Vechiului Testament, există astfel de analogii. În Vechiul Testament nu se vorbeşte desluşit despre creaţia nevăzută, iar credinţa în îngeri nu apare sistematizată. Cert este că Dumnezeu apare în mod frecvent înconjurat de îngeri.

Îngerii posedă darurile spirituale într-un chip asemănător omului, dar într-un grad mai mare. Profeţii înşişi sunt învăţaţi de îngeri (vezi *I Regi* 13, 18; *Dan.* 9, 22 etc.). Omul desăvârşit moral este comparat cu un înger (v. *I Sam.* 29, 9). De aici şi zicala: "bun ca îngerul lui Dumnezeu".

Îngerii sunt numiţi adesea "fiii lui Dumnezeu" sau "cei din cer" (în opoziţie cu omul, ce ţine de pământ). Ei locuiesc în cer şi apar oamenilor în chip tainic, nu din proprie iniţiativă, ci trimişi de Dumnezeu, luând uneori înfăţişare aproape omenească, dar de o neasemuită frumuseţe. "Executori ai voinţei divine" (v. *Ps.* 102, 20), ei înconjoară "scaunul" lui Dumnezeu în mii de miriade, aşteptând ordine de îndeplinit sau dând socoteală de cele îndeplinite deja (*I Regi* 22, 9); sunt martori la hotărârile ce se iau în cer (v. *Iov* 1 şi 2) şi necontenit laudă şi preamăresc pe Dumnezeu (v. *Ps.* 29, 4; *Ps.* 102, 20-22 etc.). Oamenilor credincioşi le sunt păzitori şi ajutători, dar uneori îi şi încearcă (v. lupta lui Iacov cu îngerul, în *Fac.*, cap. 32); duc rugăciunile oamenilor înaintea lui Dumnezeu (v. *Iov* 5, 1; *Tob.*, cap. 5 etc.), dar împlinesc şi pedepsele date celor căzuţi sau nelegiuiţi (v. *Avdie* 1).

Deci, pretutindeni în Vechiul Testament, îngerii sunt folosiţi de Dumnezeu în numeroase şi variate împrejurări şi scopuri, mişcându-se între lumea văzută şi lumea nevăzută, vădiţi sau ascunşi ochilor omeneşti, alcătuind complexa "ierarhie cerească" pe care creştinismul o va limpezi mai târziu.

(VA URMA)

N. CRĂCEA

CAZUL

DUMITRU GROZA

În numărul din decembrie 1995 al "Punctelor Cardinale", am publicat un interviu (pp. 12-13) cu dl. Dumitru Groza, fostul comandant al Corpului Muncitoresc Legionar (CML), una dintre victimele marilor mistificări antilegionare inaugurate de vechea Siguranță și colportate până azi, pe toate canalele propagandei stângiste. Acuzat de a fi condus execuțiile de la Jilava (noiembrie 1940) și așa-numita "rebeliune legionară" (ianuarie 1941), de a fi fost comunist infiltrat în Mișcare și de a se fi refugiat în URSS după eșecul acesteia, d-l Dumitru Groza încearcă să se apere, arătând mai ales că n-a pus niciodată piciorul în Rusia, că a fost toată viața un anticomunist radical și că și-a purtat crucea, vreme de 16 ani, în temnițele regimului pe care se pretinde a-l fi slujit.

Iată însă că în "România liberă" din 15 ianuarie 1996, tocmai ca o sfidare a oricărei încercări de demistificare, un oarecare V. Alexe, având în vedere tocmai interviul menționat, reia vechile calomnii propagandistice, cu o înverșunare de natură patologică, crezând că se poate sprijini (pe urmele istoricului Gh. Buzatu) pe niște documente din "arhivele ruse", *ajunse la Moscova după 1945*. Aceste "documente" provin, de fapt, din "fabrica de minciuni" a vechiului SSI. Este știut că Ion și Mihai Antonescu, mai ales prin Eugen Cristescu, au făcut toate eforturile nu numai de a-i distruge pe legionari, dar și de *a-i compromite* pe toate căile. A da crezare unilaterală unor astfel de "documente" îl descalifică pe orice istoric, moral și profesional. E trist și îngrijorător că noi nu am învățat, se pare, după atâția ani de totalitarism satanic, ce înseamnă contrafacerea realității în oficinele secrete ale Puterii...

D-l Dumitru Groza (astăzi octogenar, bolnav de inimă și aproape orb) revine cu spovedania unei vieți (căreia se pot găsi încă destui martori direcți), dar și cu câteva *documente* lămuritoare.

Publicăm în Numărul de față doar fragmentul final al lungului său expozeu autobiografic, însoțit de fotocopiile unor documente oficiale, care anulează prin ele însele o bună parte a calomniilor menționate.

Ne propunem, ca în Numerele viitoare, să publicăm în serial și autobiografia propriu-zisă, pe care deocamdată o considerăm nedefinitivată (definitivarea este anevoiasă din motivele arătate în încheierea fragmentului reprodus aici: "După ce mi s-au citit cele de mai sus, dictate de mine, le-am semnat cu mâna proprie, filă cu filă, confirmând astfel conținutul pentru autenticitate, întrucât nu mai văd, ca să pot citi și scrie").

REDACȚIA

(...) Accentuez că nu am condus și nici nu am luat parte la executarea deținuților politici încarcerați la Jilava. Acestea le-am demonstrat la anchetele Securității și, în final, la procesul judecat de către Tribunalul Militar Reg. II București, în 1957. Documentele se găsesc la dosarul respectiv. Pot fi verificate. Tot ceea ce se afirmă în alt fel nu corespunde adevărului.

Faptele le-am expus și în interviuri separate, mai dezvoltate. În perioada rebeliunii din 21-23 ian. 1941 am participat, manifestând și conducând manifestații, din dispoziția lui Horia Sima, cerând guvern legionar. În organizația Corpului Muncitoresc Legionar, pe care am condus-o până la această dată, nu a existat dezordine. Nu am avut nici o infiltrare de comuniști, așa cum se afirmă cu diverse ocazii; toate sunt pure invenții imaginate și lansate de Eugen Cristescu, prin SSI.

Din 21 ianuarie 1941 nu l-am mai văzut pe Horia Sima până în Germania, unde m-am refugiat și eu, plecând într-un tren militar german, împreună cu C. Georgescu, N. Petrașcu, V. Trifa, E. Teodorescu, T. Puiu și alții.

Că aș fi fugit în URSS, cum s-a afirmat în presa vremii, aș dori să fie demonstrat de cei ce o afirmă fără nici un temei. Mai clar argument "de fabricare" a informațiilor de tot felul, care mai apoi devin "documente istorice", nu mai este necesar. Ca să demonstrez cele afirmate anexez câteva xerocopii ale unor acte doveditoare obținute prin Crucea Roșie, în 1975.

*

Ajuns în Germania, am fost anchetat de *Gestapo*, la sediul din Berlin, împreună cu Viorel Trifa, ca unii care eram acuzați că am inițiat și organizat rebeliunea legionară la sugestia Moscovei.

În urma anchetei și a informațiilor culese de Gestapo acesta s-a convins de faptul că toate acuzațiile aduse lui Trifa și mie erau neadevărate și tendențioase.

Din acest moment am fost tratați de către autoritățile germane la fel ca și ceilalți fruntași legionari aflați acolo. Apoi am fost conduși la Berkenbrück, unde ne-am regăsit: H. Sima, C. Papanace, V. Iasinschi, C. Georgescu, I. Gârneață, C. Stoicănescu, Dragomir Jilava, Horodniceanu, V. Mihăilescu, Ilie Smultea, T. Borobaru, V. Trifa și eu. În 21 iunie 1941 am ascultat la radio, cu toții declarația de război a României contra URSS.

Până în toamna anului 1942 lucrurile s-au derulat obișnuit, viața noastră fiind o semi-libertate. Nu trebuia să depășim zona delimitată fără avizul conducerii germane. În toamna lui 1942 Horia Sima a fugit în Italia. Cu această ocazie, am fost internați imediat în lagărul de la Buchenwald, în care am stat până în februarie 1943. După această dată am fost transferați în lagărul de la Dachau, unde am rămas până la 30 august 1944. Urmare a evenimentelor din România, s-au produs unele schimbări și în relațiile noastre: Astfel, la 30 august 1944 am fost transportați la Viena, pentru a fi cooptați în guvernul format de Horia Sima, cunoscut ulterior ca "Guvernul de la Viena". Am refuzat această aderare, împreună cu: C. Papanace, V. Trifa, I. Gârneață, M. Lefter, Horodniceanu, Mihăilescu, Dragomir-Jilava și alții.

Urmare a măsurilor dictate de Horia Sima, de comun acord cu *Gestapo*-ul german, ca toți cei care nu au aderat la "Guvernul Național de la Viena" să fie internați în lagărul de la Erlangen, spre finele lui martie 1945, evenimentele precipitându-se, am hotărât plecarea în Italia.

Acolo am stat până în august 1945, când, aflând despre amnistia generală pentru faptele politice și despre pactul încheiat între Petrașcu și comuniști, am hotărât reîntoarcerea în țară, prin intermediul Crucii Roșii.

Sosit în țară, împreună cu Titi Teodorescu, m-am prezentat la organele oficiale, unde am mărturisit că fusesem condamnat de Antonescu. Peste tot ni s-a replicat că această problemă nu-i interesează și mi-am întocmit actele legale. Apoi m-am angajat la o fermă din Mogoșoaia, unde mi-am câștigat existența până în 15 mai 1948. Atunci am fost arestat de Securitate și anchetat la Uranus, Rahova, Malmaison, apoi depus la Jilava, unde am stat la celula zero, a condamnaților la moarte. Din Jilava am fost transferat la Aiud, în 27 octombrie 1950, unde am stat până în 18 aprilie 1964. Anexez adeverința nr. 342, din 12 aprilie 1994, a închisorii Aiud.

Din închisoarea Aiud am fost transferat la București unde au fost judecate sentințele din 1941 de către Tribunalul Mil. Reg. II București și am fost condamnat la muncă silnică pe viață, prin sentința nr. 178/1957.

În 1964, la 30 august, am fost pus în libertate. Mi-a fost fixat domiciliul în Hunedoara și am fost angajat la CSH până la pensionare. Nu am mai părăsit niciodată Hunedoara.

Cele publicate în revista "Magazin Istoric" din ianuarie 1994, de către d-nul Troncotă, cele afirmate la TVR de către unii ca: C. Popișteanu, I. Scurtu, V. Ionescu, etc., cele scrise de A. Simion în *Regimul politic în România în perioada sept. 1940-ian. 1941*, cele publicate de Gh. Buzatu în *Procesul lui C. Codreanu*, cele publicate în ziare ca "România liberă" din 15 ian. 1996 de V. Alexa, referitor la persoana mea, nu pot fi considerate ca adevăruri istorice fără verificarea autenticității lor. Consider toate aceste "informații" drept calomnii. Dosarul de la Tribunalul București, privind procesul meu din 1957, le stă la dispoziție.

Nu am fost comunist și nu am cunoscut niciodată pe comunistul Bogățoiu Panait, nici nu am introdus comuniști în Mișcarea Legionară. Am participat activ în ea, cu tot sufletul, iubind dreptatea, țara, neamul și pe Căpitan, dar, mai presus de toate, adevărul și pe Dumnezeu.

Nu am fost niciodată în URSS și niciodată agent KGB.

După ce mi s-au citit cele de mai sus, dictate de mine, le-am semnat cu mâna proprie, filă cu filă, confirmând astfel conținutul pentru autenticitate, întrucât nu mai văd, ca să pot citi și scrie.

Las în seama lui Dumnezeu să-ne judece El, pe mine și pe acuzatorii denigratori ai mei. Aștept ca El să dea adevărata sentință, care va fi fără recurs și apel.

Hunedoara 24 ian. 1996

Dumitru Groza

Martori: Mircea Tarcea
Nicolae Itul

Traducere din limba germană

Comitetul Internațional
Geneva

SERVICIUL INTERNATIONAL DE INVESTIGATII
D-3548 Arolsen
Tel.(05691)637-Adresa telegr.ITS Arolsen

Extras de act

Nr.nostru 516917
Numele Groza
Prenumele Dimitru
Cetățenia : română
Data nașterii : 25.12.1913
Locul nașterii : Cugir
Profesia - nemenționat
Numele părinților - nemenționat
Religia - nemenționat
Ultimul domiciliu cunoscut - nemenționat
Arestat la - nemenționat, în - nemenționat, de către - nemenționat.
A fost internat în lagărul de concentrare Dachau ,numărul arestat : 44345
la data de 27 februarie 1943, de către - nemenționat,prin nemenționat.
Categoria sau motivul arestării : arest preventiv.
Transferat - nemenționat
Ultima înregistrare în documentele lagărului de concentrare - la 30 august 1944 - în lagărul de concentrare Dachau, eliberat
Observațiuni : In fișa cancelariei este trecut KA (arest comandament) legiune.
Acte verificate : Fișa cancelariei, registrul intrări, registrul de mutații și lista de intrări și ieșiri a lagărului de concentrare din Dachau.

Expediată domnului Dumitru Groza
R-2750 Hunedoara   Arolsen, la 5 iulie 1975

Director
ss/ A.de Cocatrix   Șeful arhivei
ss/ A.Opitz

SERVICE INTERNATIONAL DE RECHERCHES
INTERNATIONAL TRACING SERVICE
INTERNATIONALER SUCHDIENST
D-3548 AROLSEN

EXTRAIT DE DOCUMENTS | EXCERPT FROM DOCUMENTS | DOKUMENTEN-AUSZUG

516 917
rumänisch
.12.1913 Cugir nicht angeführt
nicht angeführt nicht angeführt
nicht angeführt
nicht angeführt nicht angeführt nicht angeführt
Dachau 44345
27. Februar 1943 nicht angeführt nicht angeführt
("Schutzhaft")
nicht angeführt

am 30. August 1944 im Konzentrationslager Dachau entlassen.
Auf der Schreibstubenkarte ist vermerkt: "KA ("Kommandanturarrest)
Schreibstubenkarte, Eingangsbuch, Veränderungsmeldung und Zu- und Abgangsliste des Konzentrationslagers Dachau

Herrn
Dumitru Groza
R-2750 HUNEDOARA   den 5. Juli 1975

A. de COCATRIX   A. OPITZ

ROMANIA
MINISTERUL JUSTITIEI
-DIRECTIA INSTANTELOR MILITARE-
Nr. G 1108 din 31.01.1992

Domnului

GROZA DUMITRU

- Hunedoara, str. Ion Creangă, nr. 2,
ap. 17, et. 1, cod 2750

La cererea dv. nr. 3001/1992 vă comunicăm următoarele:

GROZA DUMITRU, fiul lui Ioan și Saloma, născut la data de 15.12.1913 în localitatea Cugir, fost comandant al Corpului Muncitoresc Legionar, a fost judecat de Tribunalul Militar București, Secția a III-a și prin Sentința nr. 486 din 14.06.1941 a fost condamnat în contumacie la 6 ani închisoare corecțională și 2 ani interdicție corecțională pentru instigare la rebeliune (art. 259 și 260 C.P.).

Prin Decizia nr. 1 din 15.06.1941 a Curții Militare de Casare și Justiție a fost condamnat în contumacie conform art. 29 din D.L. nr. 236/1941 la muncă silnică pe viață pentru faptul de insurecție armată, făcînd aplicațiunea art. 211 C.P. combinat cu art. 2 din D.L. nr. 236/1941, combinat cu D.L. nr. 856/1938 și art. 3 C.P.

A fost condamnat în contumacie conform art. 29 D.L. nr. 236/1941 la 12 ani închisoare corecțională, 2 ani interdicție corecțională cu pierderea drepturilor prevăzute de art. 58 C.P., pct. 2 pentru rebeliune contra autorității (p.p. de art. 258, 259, 260 și 262 C.P. combinat cu D.L. nr. 236/1941 art. 2, comb. cu Decretul Lege nr. 856/1938 și art. 59 comb. cu art. 58 pct. 2 C.P. și art. 3 C.P.).

Conform art. 101 C.P. va executa pedeapsa cea mai grea - muncă silnică pe viață. Prin Sentința nr. 145 din 22.07.1941 a Tribunalului Militar București, Secția a III-a, a fost condamnat, în contumacie, la moarte pentru asasinat politic (art. 315, 464 și Legea 236/1941). Prin sentința nr. 373 din 08.08.1941 a Tribunalului Militar București Secția a III-a a fost condamnat în contumacie la muncă silnică pe viață pentru crimă de asasinat (p.p. de art. 463, 464, C.P. 364, 326 C.J.M.).

La data de 15.05.1948 a fost arestat pentru a executa pedeapsa hotărîtă prin Sentința nr. 486/1941.

Sentința nr. 145/1941 a fost casată conform Deciziei 2545 din 30.12.1955 a Tribunalului Militar pentru unitățile M.A.I.

În urma recursului, prin Sentința nr. 178 din 22.07.1957 a Tribunalului Militar Regiunea a II-a Militară București, a fost condamnat la muncă silnică pe viață pentru instigare la crimă (art. 120, 463, 464 alin 3 și 8 C.P.).

Prin încheierea din 13.02.1958 pedepsele date prin Sentința nr. 486/1941 și 178/1957 au fost contopite.

Conform Decretului de grațiere nr. 5/1963 pedeapsa de muncă silnică pe viață a fost comutată în 25 ani muncă silnică.

La data de 18.04.1964 a fost pus în libertate, fiind grațiat conform Decretului 176/1964.

DIRECTOR

DUPĂ 55 DE ANI ŞI O BAIE DE SÂNGE

Luni, 22 ianuarie 1996, pe programul I al Televiziunii Române: "PE MARGINEA PRĂPASTIEI", un documentar realizat de Victor Ionescu. Scenariul reitera, până în cele mai neînsemnate detalii, lucrarea denigratoare, cu acelaşi titlu, apărută la scurt timp după Lovitura de Stat a generalului Ion Antonescu, ce a vizat îndepărtarea Mişcării Legionare de la guvernarea ţării. Cunoşteam lucrarea încă de la apariţie. Eram, pe atunci, un adolescent de nici 19 ani, neimplicat politic, şi mărturisesc, fără false pudori, că nu m-a convins. Inadvertenţele, tendenţiozitatea, falsul şi ura îmi apăreau evidente. E motivul pentru care am trecut peste emisiunea domnului Victor Ionescu fără să manifest un interes aparte. Ea nu m-a surprins - trăim doar într-o lume a minciunii instituţionalizate - şi nu m-a revoltat. Mi-a stârnit doar un început de greaţă.

Marţi, 23 ianuarie 1996, cotidianul "România Liberă" publică un articol amplu, "DUPĂ 55 DE ANI - PE MARGINEA PRĂPASTIEI", semnat Stan Ionescu. Nu ştiu dacă Victor Ionescu şi Stan Ionescu sunt una şi aceeaşi persoană; textul din "România Liberă", în schimb, e unul şi acelaşi cu cel rostit, drept comentariu, pe parcursul derulării documentarului. L-am citit, de data aceasta, cu atenţie sporită, întrucât era publicat într-un ziar ce se declară independent, obiectiv şi democrat. Efectul? O greaţă generalizată, însoţită de conştiinţa pericolului căderii mele într-un mare păcat - cel al deznădejdii. Dacă după 55 de ani de neîntreruptă minciună şi după o revoluţie cu peste o mie de morţi, mistificare şi abjecţia se lăfăie nestingherite, exacerbate chiar, în paginile unui cotidian de mare tiraj, socotit a fi şi de mare ţinută, înseamnă că nu mai e nimic de sperat. Şi nu e vorba doar de nesocotirea adevărului şi denigrarea unor oameni care s-au jertfit totuşi pentru o cauză a neamului lor, ci, mai cu osebire, de cinismul dispreţuitor manifestat faţă de proprii cititori, minţiţi cu neruşinare, cu premeditare, ca şi cum ar fi o turmă de cretini. Evident, asemenea afirmaţii se cer dovedite. Din păcate, din lipsă de spaţiu, nu îmi îngădui o analiză aprofundată, respectiv un răspuns adecvat pentru fiecare afirmaţie calomnios-aberantă. Aşa că, mă voi opri doar la două, alese atât pentru absurdul lor, cât şi pentru faptul că exced tot ceea ce s-a imaginat şi pus, ca rău, în sarcina Mişcării Legionare.

"**Asigurându-şi colaborarea mişcării legionare** [când e vorba de denigrare, e siluită până şi ortografia!] **subordonată direct Berlinului, şi a partidului comunist din România, subordonat direct Moscovei, semnatarii pactului Ribbentrop - Molotov trec în vara anului 1940 la dezmembrarea teritorială a României**". Aşa începe otrăvita filipică. Dezmembrarea teritorială a României e un fapt. Încercarea de a explica şi condiţiona acest fapt de colaborarea Mişcării Legionare, respectiv a Partidului Comunist din România, cu Germania, respectiv Uniunea Sovietică, e o aberaţie logică, dublată de o încercare de diversiune ticăloasă. Altfel spus, pentru consecinţele unei politici externe falimentare, vinovaţi sunt alţii. "Domnii mei, nu e aşa"?, vinovaţi sunt legionarii. Problema merită o analiză, fie ea şi succintă.

Tratatul de la Versailles, respectiv Trianon (4 iunie, 1920), consfinţeşte frontierele României întregite. Tratatul nu este însă, **ipso facto**, o garanţie sigură împotriva spiritului revanşard şi revizionist, iscat, cât se poate de firesc, în sânul popoarelor care au pierdut teritorii, justificat sau nu. De unde obiectivul politicii noastre externe, la fel, firesc şi declarat: **salvargarea integrităţii teritoriale**. Asupra acestui deziderat, exceptând Partidul Comunist din România, nu au existat controverse. Întrebarea era însă alta: Cum? Răspunsul părea simplu: Prin crearea unui sistem de securitate colectivă. Numai că încercarea de construire a unui asemenea sistem, capabil să asigure pacea în Europa, din care să facă parte atât învinşii cât şi învingătorii, s-a dovedit a fi infructuoasă. **Pactul Cvadripartit de Garanţie** din 7 iunie 1933, reînnoire a celui semnat la Lucarno, nu e ratificat de Parlamentul Franţei. Mai mult, la 2 mai 1935, se semnează **Pactul Franco-Sovietic de Asistenţă Mutuală**, iar la 16 mai, acelaşi an, **Pactul de Asistenţă Mutuală** între Cehoslovacia şi Uniunea Sovietică, amândouă îndreptate împotriva Germaniei. E limpede, ideea securităţii colective este abandonată. Se lucrează, de zor, la pregătirea diplomatică a noului război.

Acutizarea conflictului ne-a surprins alături de Franţa, împotriva Germaniei. Numai că alianţa cu Franţa, motivată mai mult emoţional, decât raţional, era lovită de două neajunsuri esenţiale: era inoperantă, din lipsă de resurse militare şi voinţă politică, Franţa nefiind în măsură să-şi apere nici propriile frontiere; apoi, datorită tratatelor încheiate anterior cu Uniunea Sovietică, nu ne garanta, fie şi formal, graniţa de est, în fapt cea mai ameninţată. Or, era de ştiut, Uniunea Sovietică nu a renunţat, nici o singură clipă, să revendice Basarabia.

Plecând de la acelaşi indiscutabil deziderat, salvgardarea integrităţii teritoriale, forţele politice de dreapta, - mă gândesc la Corneliu Zelea Codreanu, la Octavian Goga, la Gheorghe Brătianu, la Ion Gigurtu - preconizează o altă politica externă, aceea de apropiere de Germania. Motivaţia, şi ea, aceeaşi cu a conservatorilor de dinaintea primului război mondial: pentru noi pericolul vine dinspre răsărit. Germania era apoi, în circumstanţele date, singura putere militară, imperios interesată, capabilă să ne înarmeze şi să ne garanteze frontierele, atât în vest, cât şi în est. Ofertele făcute în acest sens au fost şi numeroase, şi insistente, şi deosebit de avantajoase. Nu ni se cerea decât să nu permitem, în caz de război, trupelor sovietice tranzitul spre vest prin România. Omul care a zădărnicit înţelegerea împingând lucrurile până la trădare, prin neinformarea propriului Guvern, a fost Nicolae Titulescu. Diplomatul de carieră Mihail Sturdza, în excepţionala-i lucrare "ROMÂNIA ŞI SFÂRŞITUL EUROPEI", oferă, în acest sens, numeroase şi indubitabile dovezi.

Ce a urmat se ştie: anihilarea mişelească a Mişcării Legionare, prin decapitare şi decimare, pe de o parte, dezmembrarea teritorială a României, pe de alta. Şi iată că, în pofida tuturor evidenţelor, după mai bine de jumătate de secol, se mai găsesc oameni - dacă li se mai poate spune oameni - care să învinuiască Mişcarea Legionară de consecinţele unei politici vinovate, asupra căreia ea, Mişcarea, a avertizat din timp. Nu mai vorbesc de tributul de suferinţă şi sânge plătit.

Violenţele legionarilor nu puteau lipsi din pseudorechizitoriul d-lui Stan Ionescu; şi nu doar cele efectiv săvârşite, ci şi unele presupus proiectate. "**Serviciul secret al armatei** - spune dl. Stan Ionescu - **intră în posesia unui document legionar care stabileşte că, în noaptea de 31 decembrie 1940, întreaga clasă politică a României interbelice urma să fie asasinată**". Despre această proiectată noapte a Sfântului Bartolomeu se vorbeşte şi în volumul "PE MARGINEA PRĂPASTIEI". E reprodus în carte "**textul ordinului telefonic Nr.6087 din 29 Decembrie 1940, adresat - în urma unei consfătuiri la care au participat organele superioare ale Siguranţei - tuturor prefecţilor din ţară**", text care atenţionează asupra unui proiectat masacru, cerând măsuri de prevenire. Ceea ce surprinde în textul acestei telegrame este absurdul gol: În numele Ministerului de Interne, în fruntea căruia se află un simpatizant legionar, în urma unei consfătuiri cu organele superioare ale Siguranţei, condusă şi aceasta de un legionar, sunt atenţionaţi prefecţii, şi ei în totalitate legionari, că legionarii pun la cale un masacru de proporţii, de către colonelul Rioşeanu! Recunosc, raţiunea intrinsecă a unui asemenea demers mă depăşeşte. Şi totuşi nu mi se pare lipsită de raţiune supoziţia că ne aflăm în faţa unei provocări deliberate. De altfel, a doua zi, Horia Sima declară ordinul colonelului Rioşeanu nul şi neavenit.

Pentru ca infamia să fie deplină, dl. Stan Ionescu îşi încununează opera cu o ultimă afirmaţie, asupra căreia voi stărui: "**1820 de participanţi la rebeliune sunt judecaţi şi condamnaţi. Dar, în preajma războiului, aceştia sunt trimişi pe front în garnizoana Iaşi. Pe aceştia îi va identifica generalul Emanuel Leoveanu, comandantul poliţiei României, ca autori ai fărădelegilor din 29-30 iunie 1941**". Aşa să fie? În deplină cunoştinţă de cauză, ca unul care am fost scos din închisoare şi trimis pe front, în condiţiile unui decret, zis de reabilitare, afirm, în mod categoric, nu! Şi nu sunt nici pe departe singurul care depune o asemenea mărturie. Războiul a început la 22 iunie 1941. În aceeaşi zi, telegrafic, legionari aflaţi în închisori cer să participe. Răspunsul generalului, devenit notoriu, a fost: "Prea târziu, domnilor"! Evenimentele de la Iaşi au avut loc în perioada 27.06 - 1.07.1941. Crede cineva că în cinci zile au putut fi trimişi pe front legionarii aflaţi în detenţie, ba încă toţi la unităţi aflate în garnizoana Iaşi? E adevărat, o parte dintre legionarii aflaţi în închisori au fost trimişi pe front. Mult mai târziu însă, şi nu cu propriile lor unităţi, ci prin "Centrul de Instrucţie Nr.5, Sărata", cu gradul de soldat, organizaţi în batalioane speciale, de reabilitare, în realitate de sacrificiu sau reabilitare **post mortem**.

Să revenim, însă, la masacrul de la Iaşi, aşa cum este prezentat el de Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România, în lucrarea: "MARTIRIUL EVREILOR DIN ROMÂNIA, 1940-1944. DOCUMENTE ŞI MĂRTURII". Spre deosebire de capitolul III, "Rebeliunea legionară", care nu cuprinde nici un singur document oficial privind asasinarea evreilor, capitolul IV, "Iaşul pătat de sânge", e alcătuit, în mare parte, din asemenea "documente". Mă voi referi doar la câteva.

Cu nr.53' din 2 iulie, Directorul Poliţiei transmite generalului Ion Antonescu un "memoriu" privind cele petrecute la Iaşi între 27/6 şi 1/7/ 1941. Potrivit acestui "memoriu", "**atacanţii au fost legionari şi borfaşi, care urmăreau să producă panică, pentru a devasta**". Teza e însuşită şi de dl. Stan Ionescu. Dar este ea cât de cât verosimilă? Categoric, nu! Pe tot parcursul "memoriului" e amintit un singur nume de legionar, sergentul major T.R. Manoliu Mircea, din Reg.13 Inf., pe seama căruia e pusă întreaga dezordine şi căruia i se impută şi asasinarea a cinci evrei. A fost arestat, a fost cercetat de pretorul Diviziei a 14-a şi, stupoare, a fost pus în libertate. După rebeliune, legionar, autor a 5 asasinate, lăsat în libertate; cine poate să creadă? Cine poate să creadă că un sergent major, fie el şi T.R., poate determina acţiuni de amploarea şi gravitatea celor petrecute la Iaşi? E vorba de arestări în masă, de asasinate, de evacuarea, cu trenul, a mii de persoane. Au fost implicaţi în problemă generali români, poliţişti, ofiţeri ai armatei germane. Erau toţi aceştia atât de imbecili încât să se lase manipulaţi - de cine? Cine poate să creadă apoi că, în pofida concluziilor liniştitoare, dar şi perfide, ale generalului Leoveanu, au fost emise ordine de reprimare, precum cel al M. St. Major purtând nr.193-941, sau telegrame ca aceasta: "Patria 195 - 30/6 23/30 FULGER - Patria către Bucur. Dl. general Antonescu a ordonat ca toţi evreii comunişti din Iaşi şi cei asupra cărora s-au găsit steaguri roşii şi arme să fie executaţi chiar în noaptea aceasta. Raportaţi executarea la Ialomiţa. Şef M.C.G. gl. IOANIŢIU"?

Aşadar, legionarii...autori ai fărădelegilor de la Iaşi!

Cine poate să afirme, fără să clipească şi fără să se descalifice profesional şi moral, asemenea enormităţi? Cu ce scop? Şi cum e posibil ca un asemenea exces de ticăloşie şi ură, o asemenea excrescenţă a relei credinţe, să-şi afle găzduire în paginile unui ziar ca "România Liberă"?

Viorel GHEORGHIŢĂ

P.S.

Mă întreb şi întreb: cum apreciază acest caz dl. Octavian Paler, în calitatea domniei sale de Director onorific al ziarului, ca şi în aceea de intelectual onest, cu statut de persoană publică?

TALMUDUL

"Eu nu sunt cetățean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."

Rabinul Stephen S. Weise

I. ASPIRAȚIA IUDAICĂ LA DOMINAȚIA MONDIALĂ

Omenirea trăiește astăzi momentul iudaic. În continuă ascensiune de la Renaștere până în zilele noastre, iudaismul își vede împlinită aspirația de dominație mondială. După mai bine de două mii de ani de înverșunare, evreii au ajuns să stăpânească lumea. Dacă această împlinire este ireversibilă, sau dacă există speranță într-un reviriment al spiritualității creștine, este greu de spus. Constatăm doar că îndrumarul doctrinar care a călăuzit iudaismul spre succes, **Talmudul**, s-a dovedit a fi o armă redutabilă în toate conflictele care i-au opus pe evrei restului lumii și, în primul rând, popoarelor creștine. Un motiv temeinic care să suscite interesul pentru o cunoaștere, chiar și numai sumară, a acestei, unice în felul ei, "**învățături**" (*Talmud* însemnând în limba ebraică, tocmai "*învățătură*"). O cunoaștere fără de care înțelegerea caracterelor fundamentale ale iudaismului este cu neputință. Un popor nu poate fi înțeles fără a-i cunoaște sufletul; or Talmudul este "*Psyché*-ul iudaic", iar credința și moravurile pe care le conține se identifică cu ființa poporului evreu. În lumea iudaică aceste reglementări au valoare de lege supremă și nerespectarea lor atrage după sine excluderea din comunitate, pierderea calității de evreu.

✡

De peste două mii de ani, evreii poartă în suflet credința că ei sunt "**Poporul ales**" de Dumnezeu să stăpânească lumea. O credință care le-a insuflat tăria sufletească și îndârjirea de a depăși toate încercările prin care au trecut de-a lungul frământatei lor istorii.

Temeiul credinței evreilor în destinul lor mesianic se găsește în textul Vechiului Testament. Acceptat literal, acest text dezvăluie existența unui legământ tainic prin care Divinitatea promite poporului evreu, pe lângă prosperitate, supremația asupra celorlalte neamuri, dacă va respecta legea și prescripțiile ce i-au fost transmise prin profeți. Așa, de pildă, în versetul 17 din capitolul XXII al *Genezei*, îngerul Domnului îi spune lui Avraam: "*Te voi binecuvânta cu prisosință și voi înmulți peste măsură seminția ta, ca stelele cerului și ca nisipul de pe țărmul mării, și urmașii tăi vor pune stăpânire pe porțile dușmanilor tăi*".

Există însă pasaje în Vechiul Testament în care angajamentul Divinității în sprijinirea "poporului ales" este exprimat mult mai categoric, în termeni lipsiți de echivoc. În versetul 25 al capitolului II din *Deuteronom*, Dumnezeu li se adresează evreilor cu următoarele cuvinte: "*De azi încolo voi începe să răspândesc spaimă cumplită de tine în toate popoarele de sub tot cerul. Cei care vor auzi de numele tău vor tremura și își vor pierde cumpătul în fața ta.*"

Și dacă în citatul de mai sus este vorba numai de sprijinul pe care divinitatea îl acordă evreilor în conflictele lor cu alte popoare, versetul 16 din capitolul VII al *Deuteronomului* conține o adevărată incitație la agresiune: "*Să prăpădești toate neamurile pe care Domnul ți le dă în mâna ta, ochii tăi să nu se milostivească de ele și să nu cinstești cumva dumnezeii lor, căci aceasta-i cursă pentru tine!*". Un îndemn la o atitudine necruțătoare, al cărei succes este asigurat de sprijinul divin (în cuprinsul versetului 24 din aceeași sursă biblică) prin cuvintele: "*El va da pe regii lor în mâinile tale și tu vei nimici numele lor de sub cer; nimeni nu va fi în stare să se împotrivească ție, căci tu îi vei pierde*".

Iar încununarea legământului dintre Dumnezeu și poporul evreu se va concretiza în subjugarea tuturor neamurilor de către fiii lui Israel. O profeție exprimată limpede în versetele 10-12 ale capitolului LX din *Isaia*: "*Feciorii de neam străin zidi-vor zidurile tale și împărații lor în slujba ta vor fi, căci întru urgia Mea te-am lovit, dar întru îndurarea Mea m-am milostivit de tine. Porțile tale mereu vor sta în lături, zi și noapte vor rămâne deschise, ca oamenii să care la tine bogățiile noroadelor, și împărații lor vor fi puși în frunte. Iar poporul și împărăția care nu vor sluji ție vor pieri; atari popoare vor fi nimicite*".

✡

În trecut, Biserica Catolică a condamnat, cu argumente teologice, mesianismul iudaic și interpretarea în acest sens a profețiilor Vechiului Testament. În lucrarea "**Interpretarea autorizată a Bibliei**", apărută la Madrid, în 1852, teologii catolici au demontat metodic pretenția de "*Popor ales*" a evreilor, reamintind celor care au uitat acest adevăr, că Împărăția lui Dumnezeu "*nu este din lumea aceasta*".

Între timp, însă, poziția oficială a Bisericii Catolice în problema relațiilor dintre mozaism și creștinism a suferit modificări substanțiale. În timp ce mozaismul a rămas ferm pe linia respingerii și condamnării creștinismului, la Conciliul Vatican II (1961-65) Biserica Catolică a renunțat la atitudinea pe care a avut-o veacuri de-a rândul față de iudaism. Așa se face că poporul evreu, considerat până la acest Conciliu vinovat de uciderea Fiului lui Dumnezeu, a fost absolvit de orice responsabilitate pentru această faptă. Dar nu numai atât. În Aprilie 1984, Papa Ioan Paul II declara în Sinagoga de la Roma că "*evreii sunt frații noștri iubiți și, într-o bună măsură, frații noștri mai mari*". O întoarcere cu 180 de grade de la doctrina clasică a catolicismului! Așadar, evreii nu mai erau dușmanii lui Iisus, ci frați. Frații cui? Poate ai celor care conduc instituțiile bancare ale Vaticanului.

Hotărârile adoptate de Conciliul Vatican II dovedesc că și pe plan religios, nu numai economic și politic, omenirea trăiește momentul iudaic. În preziua Conciliului, un grup de teologi catolici, adepți ai spiritului tradițional al Bisericii, au redactat un document voluminos, intitulat "**Conspirație împotriva Bisericii**", semnat, din motive de securitate, cu numele fictiv Maurice Pinay. În paginile acestui document sunt semnalate primejdiile care pândesc creștinismul în urma infiltrării în rândurile clerului a numeroși agenți provocatori, însărcinați cu subminarea Bisericii din interior. Documentul a fost distribuit tuturor prelaților participanți la Conciliu, dar fără rezultat. Analizând această situație, scriitoarea Mary Ball Martinez, care timp de 15 ani a fost reporteră la Vatican a publicației catolice "**The Wanderer**", ajunge, în cartea ei intitulată "**Subminarea Bisericii Catolice**", la concluzia că **o nouă Biserică Catolică a fost creată în mod conspirativ, care este total diferită de Biserica Catolică a lui Iisus Hristos, care i-a dat cheile lui Simon Petru**. Și ca un corolar al noii orientări a Vaticanului, **Comisia Pontificală pentru Relațiile cu Iudaismul** proclama, la 24 Iunie 1984, că "*evreii și creștinii trebuie să vadă responsabilitatea lor în pregătirea venirii lui Mesia*". Cum adică, Iisus Hristos nu este Mesia?

✡

Incapacitatea funciară a evreilor de a se ridica la înțelegerea semnificațiilor spirituale ale Sfintei Scripturi este sugestiv subliniată de sociologul german Werner Sombart în lucrarea "**Evreii și viața economică**":

"*Caracteristica esențială a religiei iudaice* - afirmă sociologul german - *constă în faptul că această religie nu are nimic de a face cu lumea de dincolo; ea este orientată, în exclusivitate, spre lumea de aici. Omul trăiește binele și răul numai în această lume; dacă Dumnezeu vrea să răsplătească sau să pedepsească pe cineva, nu o poate face decât în timpul vieții acesteia. Ca urmare, aici pe pământ cei drepți se vor bucura de prosperitate, iar păcătoșii vor pătimi.*"

Dar ceea ce deosebește esențial creștinismul de iudaism este atitudinea celor două religii față de acumularea de bunuri materiale și, mai ales, față de căile prin care au fost acumulate. În această problemă, creștinismul are datoria să urmeze îndemnul Mântuitorului, rostit în "Predica de pe munte": "*Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia, și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură, ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură.*" Spre deosebire de această concepție despre valoarea bunurilor pământești, evreii consideră bogăția o binecuvântare divină, iar căile prin care se obține, dacă ea nu a fost dobândită în dauna unui coreligionar, nu contează. Iată cum prezintă, sugestiv, Werner Sombart aceste deosebiri de concepție:

"*Pe patul de moarte, creștinul evlavios, vinovat de cămătărie, este chinuit de căință, căci bogățiile câștigate necinstit îi mistuie sufletul. Evreul cucernic, dimpotrivă, când i se apropie sfârșitul, își îndreaptă, cu satisfacție, privirea spre sipetele în care a îngrămădit țechinii adunați de la musulmanii și de la creștinii săraci. O priveliște care îi încântă sufletul, căci el vede în fiecare fișic cu bani pe care i-a adunat în lăzi un dar de la Dumnezeul său*".

Comparând cele două concepții despre sensul bogăției, înțelegem de ce evreii au ajuns să stăpânească aurul lumii, cu privilegiile politice care decurg din acestă stăpânire. Iar dacă printre deținătorii de mari bogății se găsesc și mulți neevrei, faptul nu trebuie să surprindă. Conștient sau inconștient, ei participă la procesul de des-creștinare al lumii creștine, acționând pentru realizarea obiectivului politic menit să le asigure evreilor supremația în lume: **Noua Ordine Mondială**.

✡

În volumul intitulat "**Ascensiunea și declinul culturilor**", din ciclul "**Cursul istoriei mondiale**", istoricul englez Arnold J. Toynbee face următoarele observații cu privire la procesul psihologic care i-a condus pe evrei la conștiința de "*Popor ales*":

"*În răstimpul dintre perioada copilăriei culturii din Orientul Apropiat și perioada profeților, când această cultură a atins punctul ei culminant, populația celor două regate iudaice, Israel și Iuda, și-a afirmat superioritatea față de celelalte popoare aramaice din regiune prin formularea unei concepții religioase monoteiste. Conștienți de valoarea comorii lor spirituale și mândri pe drept cuvânt de ea, evreii s-au lăsat antrenați spre o idolatrizare a acestui remarcabil, dar efemer stadiu al evoluției lor spirituale. Ei au dovedit că sunt dotați cu o capacitate de înțelegere a realității spirituale fără precedent, dar după ce au întrezărit un adevăr absolut și etern, au căzut în capcana unei jumătăți de adevăr, relativ și valabil numai pentru perioada respectivă: convingerea că descoperirea făcută de Israel a adevăratului Dumnezeu ar cuprinde și revelația că Israel este poporul ales de Divinitate. Această jumătate de adevăr i-a împins spre eroarea fatală de a considera că superioritatea spirituală pe care au dobândit-o într-un anumit moment, prin eforturi și strădanie, constituie parafarea unei legături privilegiate cu Dumnezeu. Îngropând în pământ talantul pe care, în împietrirea lor, nu l-au făcut să rodească, au respins o comoară mult mai de preț, pe care Divinitatea le-a oferit-o prin venirea lui Iisus din Nazaret*".

✡

Pentru a se împlini însă proorocirile Scripturii, în sensul legământului pe care Dumnezeu l-ar fi făcut cu poporul evreu, era imperios necesar un îndrumar de viață care să-l călăuzească într-o lume plină de adversități care, nu de puține ori, i-a pus în primejdie însăși existența. La înfăptuirea acestui îndrumar vor participa învățați evrei de pretutindeni. O operă laborioasă, care a durat opt secole, rodul ei fiind **Talmudul**.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

MEMENTO(1)

În iulie 1995, ziarul ''Ziua'' publica într-o pagină a patra, un titlu ce părea destinat să stârnească indignare: **PARCHETUL GENERAL CONSIDERĂ JUSTĂ CONDAMNAREA LA MOARTE A UNUI LUPTĂTOR ANTI-COMUNIST**. Acel luptător se numea TRAIAN MURARIU; fusese condamnat la moarte şi executat în 1952, pentru că-i adăpostise pe NICOLAE MAZILU şi pe ION MOGOŞ, doi tineri membri ai rezistenţei din Făgăraş, denunţaţi de un "*patriot*" local şi ucişi în timpul tentativei de arestare. Descendenţilor lui TRAIAN MURARIU li se refuza anularea sentinţei, reabilitarea şi restituirea averii confiscate prin acea sentinţă, după o temporizare de peste doi ani. Acest răspuns, care s-ar fi cuvenit să ridice în picioare toată românimea, suna astfel: "*În urma examinării cauzei, s-a constatat că hotărârile instanţelor sunt temeinice şi legale*".

Deci, în 1995 se consideră justificată şi legală nu numai uciderea celor doi tineri "*terorişti*" care încercau să fugă din ţară, după ce luptaseră timp de trei ani în Făgăraş împotriva Securităţii, ci şi condamnarea la moarte şi executarea unui român care-i hrănise şi adăpostise, precum şi confiscarea averii întregii familii, tortura, detenţia şi teroarea la care supravieţuitorii au fost apoi supuşi neîncetat, până în 1989! Nici o singură instituţie - preşedinţie, parlament, armată, biserică, guvern, partide etc. - nu reacţionează. Presa se mulţumeşte să semnaleze decizia, destul de discret pentru ca o mare majoritate a populaţiei să ignore această enormitate morală grotescă (departe, de altfel, de a fi singulară). Individual, aproape toţi afirmă că sunt indignaţi - deputaţi, senatori, consilieri municipali, preşedinţi de partide, studenţi, intelectuali, muncitori, etc. (Semnatarul acestor rânduri şi-a luat libertatea de a face un sondaj de opinie). Românii tac şi asistă inerţi la **uciderea din nou** a celor puţini care atunci le-au exprimat demnitatea şi bărbăţia, plătind cu viaţa pentru curajul lor.

TRAIAN MURARIU a fost condamnat şi executat pentru "*uneltire contra ordinei sociale*". Ordinea socială împotriva căreia au uneltit cei asasinaţi în acea vreme fusese impusă de gorila de la răsărit şi era înfăptuită, într-o ţară învinsă şi înspăimântată, de către Partidul Comunist, pe atunci doar o minoritate dirijată de la Moscova; îşi propunea explicit sfărâmarea structurilor socio-politice, a identităţii şi a spiritualităţii acestei naţii, distrugerea fizică sau cel puţin morală a celor care personificau valorile ei. Metodele, atât de copios experimentate deja în URSS, erau teroarea împinsă până la incredibilă bestialitate şi, în paralel, cea mai deşănţată demagogie. Se realiza **chiar în acea perioadă** cea mai brutală **decerebrare** a acestui neam (pentru a câta oară în nenorocita noastră istorie?). **Atunci** mureau în detenţie Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Gheorghe Brătianu, George Manu, Mircea Vulcănescu, episcopi, generali, oameni de ştiinţă, gânditori şi poeţi, preoţi şi profesori. **Atunci** se constituia şi consolida acel uriaş aparat de represiune şi opresiune care urma să includă din ce în ce mai complet armata, justiţia, administraţia, devenite simple unelte ale partidului unic. Atunci se năştea **frica** animalică, paralizantă, faţă de noul Dumnezeu unic - partidul (cunosc personal zeci de cazuri de copii, pe atunci, care au plâns cu toată sinceritatea la moartea lui Stalin, deşi aparţineau unor familii care suferiseră sau sufereau din plin de pe urma aplicării "luptei de clasă"; părinţii erau prea înspăimântaţi pentru a le spune propriilor copii adevărul). **Atunci** devenea virtute naţională **delaţiunea**, se năştea neamul aplaudacilor, mămăliga care nu explodează în nici un chip, tristă metaforă pentru starea moralităţii noastre ca neam. N-a existat nici o componentă a spiritualităţii noastre care să fi fost cruţată, nici o valoare care să nu fi fost compromisă sau alterată. Roller ne scria istoria, antiselecţia era în floare, descendenţa din intelectuali, fie ei şi de stânga, sau din fruntaşi în orice domeniu, era suspectă. Pe scurt, se distrugeau sistematic şi nemilos valori şi criterii de evaluare pe care puterea de azi pretinde a le cultiva: proprietatea, patriotismul, credinţa în Dumnezeu, respectul pentru istoria naţională şi eroii ei, etc.

Cine erau, deci, **teroriştii** în acele vremuri crâncene? Mâna de bărbaţi şi de adolescenţi care s-au ridicat cu arma în mână, într-o înfruntare inegală, pentru a apăra valorile tradiţionale ale românilor, sau banda de agenţi sovietici ce puseseră mâna pe aparatul de stat, pentru a impune un sinistru experiment social eşuat pe aproape toate meridianele globului, dar nu înainte de a fi ucis zeci de milioane de oameni de la Murmansk până în Cambodgia? Care este temeinicia motivaţiei în sentinţa rostită şi executată împotriva lui TRAIAN MURARIU? Care este legalitatea asasinării, cu sau fără judecată, a miilor de români, de-a lungul şi de-a latul ţării?

Acest sângeros experiment pare să fie, în mod discret, dar sistematic, absolvit de responsabilităţile copleşitoare ce-i revin, nu numai la noi; în numele unui pretins respect inflexibil pentru legalitate, ignorând cu dezinvoltură moralitatea, Milke însuşi, şef al STASI timp de decenii, a putut fi condamnat doar pentru asasinarea cândva, în tinereţe, a doi poliţişti, nu şi pentru terorizarea majorităţii poporului german din est, în numele ideologiei impuse de ruşi. Honecker a fost pus în libertate, spre deosebire de Hess. La noi, Nicolski a murit nesupărat în bogata sa reşedinţă, Borşa trăieşte nederanjat la Cluj, Coller în SUA, etc. Culpabilizarea, câtă a fost, se atenuează progresiv; nici vorbă de gesturi de *sanatio in radice*, care să restabilească un echilibru moral, aşa cum s-a făcut (şi continuă să se facă) în cazul nazismului!

Neobrăzarea verdictului dat de Parchetul General (în uitatul proces al unui umil TRAIAN MURARIU) sfidează demnitatea naţională a românilor, însăşi ideea de sacrificiu, de curaj şi de omenie. Implicit, verdictul premiază laşitatea, ipocrizia, delaţiunea, reprimarea bestială, crima. Criptocomunismul de azi revalidează, direct sau indirect, abuzurile şi ororile comunismului de ieri!

P.S.: ***Acest articol, ce încearcă să exprime un protest amar, se cuvenea să apară, cu multe semnături, în iulie 1995; am aşteptat ca alţii, mult mai reprezentativi (şi, prezumtiv, mai eficienţi socialmente), să protesteze. Cu excepţia ''Memorialului Durerii'' şi a d-lui Octavian Paler, nu ştiu să o fi făcut nimeni. Am aşteptat ca reacţia faţă de această monstruozitate să domine dezbaterile la Congresul AFDPR şi să fie prezentă în cele de la Congresul PNŢCD. Nu s-a întâmplat aşa; deci mă văd obligat să semnez eu aceste rânduri.***

Prof. Fred NĂDĂBAN

TRAGEDII PARALELE

La prima vedere, între destinul istoric al românilor şi cel al cecenilor nu pare să fie nici o asemănare. Cecenii sunt o seminţie caucaziană islamică, în timp ce românii sunt creştini de la naşterea lor ca etnie.

Până prin veacurile XIV-XVI, cele două popoare au avut destine oarecum diferite, chiar dacă amândouă au cunoscut consecinţele trecerii peste ele a tăvălugului neamurilor barbare asiatice dintre care tătaro-mongolii au fost poate cei mai fioroşi, atât pentru ceceni, cât şi pentru români. Expansiunea otomană, la vremea maximei ei întinderi, nu a ocolit nici spaţiul caucazian locuit de ceceni şi nici ţinuturile româneşti.

Dacă în regiunea pontică, caucaziană şi caspică, multe veacuri s-au întretăiat sferele de influenţă turceşti, persane şi ruseşti în spaţiul românesc, din veacul al XVIII - lea, Imperiul Rusiei îşi face tot mai simţită prezenţa, în înfruntare cu Imperiul Turciei, căruia-i smulge la 1812 Basarabia românească. Aceeaşi soartă o avea şi Cecenia care, un an mai târziu, la 1813, prin tratatul de la Gulistan, ajunge sub stăpânire rusească. (Detalii în articolul "Cecenia - un memento", în "P.C.", nr. 1/49, 1995, p. 15).

Până la Unirea Basarabiei cu Regatul României (1918), ofensiva antiromânească s-a purtat cu mijloacele (relativ paşnice) ale deznaţionalizării prin administraţie, justiţie, şcoală etc., dar şi prin biserică. Etnocidul antiromânesc, prin deportări şi masacrări înfricoşătoare, a început imediat după a doua răpire a Basarabiei, în iunie 1940; crime şi fărădelegi reluate în 1944, după reocuparea de către Armata Roşie a ţinuturilor româneşti din Răsărit şi Nord-Est.

Aceeaşi soartă au avut-o şi cecenii în timpul celui de-al doilea război mondial. Din ordinul lui Stalin, începând cu 22 februarie 1944, peste 600.000 de ceceni au fost deportaţi în Kazahstan şi Siberia, peste 200.000 dintre aceştia pierind pe drum. Abia în vremea lui Hruşciov, după demascarea propagandistică a crimelor lui Stalin, cecenii primesc permisiunea de a se reîntoarce la vetrele lor.

Pe lângă o extraordinară şi admirabilă capacitate de regenerare, dovedită de mai multe ori în decursul nefericitei şi sângeroasei lor istorii, cecenii probează şi acum o coeziune naţională ieşită din comun. Cecenii au dovedit nu numai capacitatea de a trece peste interdicţiile regimului marionetă de la Groznîi, care le-a interzis comemorarea deportărilor din februarie 1944, dar au arătat de atâtea ori că sunt capabili de sacrificii nelimitate şi necondiţionate în înfruntarea cu maşina de război rusească, căreia i-au creat serioase dificultăţi.

Dacă în vremea ţarilor şi a regimului comunist cecenii şi-au plătit dreptul la supravieţuire cu deportarea şi exterminarea unei mari părţi a lor, nici acum preţul nu-i neînsemnat. Regimul şi armata lui Boris Elţîn nu-i mai deportează pe ceceni în gheţurile Siberiei, ci îi masacrează la ei acasă, sub ochii îngăduitori ai Occidentului, care n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să primească Rusia în Consiliul Europei şi să-i ofere miliarde de dolari pentru "reforma şi restructurarea economică" a acesteia! Se pare că singurul domeniu în care fondurile în valută oferite de Occident îşi găsesc utilizarea în Rusia este cel militar. Intervenţia din Cecenia, ca şi modernizarea flotei de submarine, reprezintă dovada concretă în acest sens. Nimeni - nici instituţii, nici personalităţi politice occidentale - nu a condiţionat în vreun fel împrumuturile către Rusia, nici primirea ei în structurile Europei apusene, de încetarea genocidului din Cecenia. Prezenţa recentă la Moscova a lui Helmut Kohl şi miliardele de dolari oferite necondiţionat Rusiei nu pot să fie decât o încurajare monstruoasă pentru "NIET"-ul cu care această ţară continuă să întâmpine ideea de extindere spre Est a N.A.T.O. În aceste circumstanţe, apelul lui Djohar Dudaev adresat Apusului (de a trata Rusia ca pe un agresor ce încalcă cu brutalitate sălbatică dreptul elementar al cecenilor la existenţă liberă) a rămas fără nici un efect practic.

După 16 luni de la intervenţia armată, eşecul militar şi diplomatic al Rusiei în Cecenia este mai mult decât evident, cu toate încercările puterii de la Moscova de a folosi metoda învrăjbirii prin lansarea ideii de "rezolvare a conflictului pe cale paşnică, prin negocieri intercecene". Tot un eşec rămâne şi tentativa de atragere în conflict a Inguşeţiei vecine, ca şi încercarea generalului Pavel Gracev de a-l contacta personal pe Djohar Dudaev. Luptătorilor ceceni le-au fost suficiente câteva ore pentru a cuceri poziţii ruseşti în centrul capitalei Groznîi, la mai puţin de 300 de metri de sediul autorităţilor-marionetă promoscovite. Mai mult decât atât, luptătorii generalului Dudaev au reuşit să perturbe emisiunile postului central de televiziune rusesc, spre a se adresa telespectatorilor ruşi. La moartea comandantului îndrăzneţelor acţiuni de comando, Salman Raduev, spre onoarea lor, doar autorităţile de la Tallin au transmis liderului cecen condoleanţe.

În "Republica Moldova", de mai multă vreme, se joacă, din nefericire, o mascaradă în multe acte şi tablouri, concomitent cu staţionarea în Trasnistria a peste 6000 de militari ruşi, care la rândul lor interpretează comedia "menţinerii păcii". Este aceeaşi armată din depozitele bine garnisite ale căreia, în 1992, s-au distribuit cu dărnicie arme la momentul secesiunii Trasnistriei. În această mascaradă a "independenţei R.M. Nistrene" şi a tratativelor acesteia cu "Republica Moldova", "preşedintele" Igor Smirnov interpretează rolul şefului de stat ce negociază cu preşedintele Mircea Snegur şi cu autorităţile de la Chişinău "ideea frontierelor şi a apărării comune ale R. M. Nistrene şi ale R. Moldova". În folosul cui, nu-i deloc dificil de aflat.

Paralela de destin actual între ceceni şi români nu e de neluat în seamă, chiar dacă, în Transnistria, ceea ce a mai rămas din Armata a 14-a este deocamdată o aşa-zisă "forţă de pace", pe când forţele ruseşti din Cecenia, ale generalului Tihomirov, sunt o cumplită forţă aducătoare de moarte, cu toată neputinţa ei de a-i înfrânge pe eroicii ceceni.

Dacă cecenilor nimeni nu le pune la îndoială identitatea etnolingvistică şi nici pe cea spiritual-confesională, iar ei înşişi o fac cu atât mai puţin, din nefericire, nu acelaşi lucru se poate spune despre români. Cei din Basarabia, mulţi dintre ei, se declară şi se vor în continuare "moldoveni", vorbitori de limbă "moldovenească". Nici cererile tineretului studios şi ale intelectualilor, formulate cu prilejul mişcărilor greviste şi al mitingurilor din toamna trecută, şi nici manevra iniţiativei demagogice a preşedintelui Mircea Snegur în privinţa unei eventuale amendări constituţionale, nu au reuşit să modifice mai nimic din moştenirea epocii bolşevice în materie de identitate naţională, după cum neclintite au rămas şi reţelele corupţiei, extinse la toate structurile instituţionale. De altfel, starea lucrurilor este la fel ca şi în dreapta Prutului, unde corupţia şi fărădelegile fac ravagii în văzul lumii.

În sfârşit, la început de martie, un semnal vine de peste Ocean, de unde congresmenul Martin R. Hoke îl ceartă pe preşedintele Mircea Snegur pentru că "e nepăsător faţă de soarta lui Ilie Ilaşcu", motiv pentru care "Republica Moldova poate pierde un substanţial ajutor din partea S.U.A." Dar oare nu tocmai asta aşteaptă unele persoane şi cercuri de la Chişinău, Moscova şi Bucureşti: ca autorităţile americane să-şi întoarcă faţa de la moldoveni şi de la români în genere, obligându-i astfel să reintre în sfera "colosului" de la Răsărit?! Nu de "supărarea Occidentului" avem noi nevoie, ci de onestitatea lui, mereu amânată.

Prof. **NICOLAE POP**

marginalii

Americanul Eugen Rose (1934-1982), convertit la ortodoxie în anii ă60 şi călugărit la Mânăstirea Sf. Paisie din nordul Californiei, sub numele monahicesc de Serafim, a apucat să lase, în scurta sa viaţă, trei cărţi teologice de o mare utilitate în haosul spiritual al lumii de azi: *Orthodoxy and the Religion of the Future* (1972; ed. definitivă: 1979), *The Soul after Death* (1980) şi *God's Revelation to the Human Heart* (volum postum – 1987). Lucrarea de mari proporţii pe care o năzuise – *Împărăţia omului şi Împărăţia lui Dumnezeu* – n-a ajuns să fie definitivată. Ceea ce uimeşte este, pe de o parte, puritatea ortodoxiei sale (ce pare a fi asimilat toate sursele importante ale Tradiţiei patristice răsăritene), iar, pe de altă parte, remarcabila sa capacitate de a valorifica apologetic cultura teologică şi harul de care s-a învrednicit, pe terenul unei actualităţi extrem de problematice. Astfel, în doar două decenii de viaţă ortodoxă, el şi-a înscris numele printre marii apologeţi contemporani ai dreptei credinţe, luptând pe pământ american – adică în chiar inima "Babilonului" actual – împotriva tuturor smintelilor parareligioase ale acestui sfârşit de veac şi de mileniu.

Opera ieromonahului **SERAFIM ROSE** a avut, din păcate, o proastă întâlnire cu limba română. În 1994 apărea, la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor, *Sufletul după moarte* (trad. de prof. Graţia Lungu; ed. îngrijită – vorba vine! – de protos. Teodosie Paraschiv) – pertinentă replică ortodoxă (luând, ca ghid doctrinar în materie, *Predicile despre moarte* ale Sfântului Ignatie Breanceaninov, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea) la *Life after Life*, perfidul *best-seller* al lui Raymond A. Moody (apărut în 1975 şi urmat de o întreagă literatură congeneră, absorbită cu aviditate de un public internaţional spiritualiceşte infirm şi care alcătuieşte până azi masa de manevră a pseudo-spiritualismului *new-age*-ist). Valoarea cărţii este întunecată, în versiunea românească, de diletantismul şi agramatismul editorilor, aflându-ne, probabil, în faţa celei mai proaste traduceri editate în România ultimilor ani. Şi e simptomatic că această îngrijorătoare "performanţă" vine dinspre mediile noastre bisericeşti (care, când nu sunt de-a dreptul dez-duhovnicite, suferă, cu rare excepţii, de un înspăimântător analfabetism)...

Superioară, sub toate aspectele, este ediţia românească a cărţii *Ortodoxia şi religia viitorului* (trad. de Mihaela Grosu, Chişinău, 1995), în care Serafim Rose avertizează, de pe poziţii ferm ortodoxe, asupra falsului ecumenism, precum şi asupra proliferării grupărilor parareligioase de sorginte ocultistă şi orientalizantă, corcite adesea cu elemente de *science-fiction*, dar şi de recuzită francmasonică. "Această carte se doreşte a fi un semnal de alarmă şi un îndemn la trăire în dreapta credinţă a lui Hristos, conştientă şi conştientizată, mai ales în lumea posedată de duhuri necurate în care trăim. Cartea de faţă nu este o tratare exhaustivă a noii religii, care nici nu a atins, de altfel, faza sa finală de dezvoltare îîn deceniile scurse de la apariţia cărţii lui Serafim Rose, răul s-a adâncit şi a căpătat noi articulaţii doctrinare; a se vedea, pentru o imagine mai completă, cartea destul de recentă a lui Bruno Würtz, *New Age. Paradigma holistă sau revrăjirea Vărsătorului* (Editura de Vest, Timişoara, 1992; ed. a doua: 1994), scrisă însă de pe cu totul alte poziţii – n.n.ş. Ea este doar o explorare preliminară a acelor tendinţe spirituale care pregătesc drumul adevăratei religii anticreştine..." (p. 19). Iată şi mărturisirea de credinţă a editorilor basarabeni (pp.7-8): "Războiul nedeclarat al acestor grupări religioase, creştine şi necreştine, al satanismului şi al forţelor oculte de tot felul, are un singur scop: nimicirea Ortodoxiei, a adevăratei trăiri duhovniceşti întru Hristos, folosind împotriva acesteia toate armele întunericului şi pregătind astfel venirea lui Antihrist. Această carte se adresează în special intelectualilor şi tinerilor (studenţi sau adolescenţi), care sunt cei mai afectaţi de practicile demonice, zise «paranormale», fie din curiozitate, fie din mândrie, fie din lipsă de educaţie religioasă, după atâţia ani de ateism şi dezamăgire. Lor le recomandăm în primul rând această carte (...), căci se ştie că nu puţini tineri (şi chiar intelectuali) practică yoga, spiritism, ocultism, satanism etc., renunţând la Biserică, la rugăciune, la Sfânta Liturghie, la tradiţia patristică ortodoxă şi la bucuria învierii în Iisus Hristos. Toţi aceşti fii ai Bisericii Ortodoxe şi ai Neamului trebuie salvaţi, trebuie readuşi în sânul Ortodoxiei, în braţele lui Hristos (...). Care a spus Sfinţilor Apostoli şi, prin ei, nouă, tuturor: **«Îndrăzniţi, Eu am biruit lumea!»** (*Ioan* 16, 33)".

O nouă carte a lui **PAUL EVDOKIMOV** (1901-1970) a văzut lumina tiparului în traducere românească: *Cunoaşterea lui Dumnezeu în Tradiţia răsăriteană. Învăţătură patristică, liturgică şi iconografică*, traducere, prefaţă şi note de "Pr. Lect. univ. Dr. Vasile Răducă" (aflat la a treia traducere din opera teologului rus), Asociaţia "Christiana", Bucureşti, 1995. Materia cărţii este structurată în zece capitole; autorul tratează, într-o manieră mai sumară, ceea ce se poate regăsi pe larg în *Ortodoxia* sa (lucrare fundamentală, apărută în 1959, încă needitată la noi) sau în *Arta icoanei. O teologie a frumuseţii* (1970; ed. rom. 1992), poate cele mai importante dintre scrierile sale, dar şi în *Prezenţa Duhului Sfânt în Tradiţia ortodoxă* (1969; ed. rom. 1995). Citâm din prefaţa traducătorului: "Lucrarea pe care o punem astăzi la dispoziţia cititorului român a constituit cândva (1966) un curs susţinut la Facultatea de Teologie din Lyon. Acolo, Paul Evdokimov a dat o dovadă vie despre modul în care concepe Ortodoxia cunoaşterea lui Dumnezeu [teognosia]. Stilul oral este evident, la fel şi lipsa rigorii ştiinţifice [a nu se înţelege cumva, din formularea cam riscată a prefaţatorului, că Evdokimov spune lucruri fără acoperire: este vorba doar de absenţa trimiterilor bibliografice, care în alte cărţi ale autorului – precum cele pe care am ţinut să le menţionăm mai înainte – sunt foarte "riguroase"]. Dar vigoarea doctrinară este tot atât de evidentă. În integritatea ei, cartea este mai puţin un tratat, şi mai mult o mărturisire" (pp. 8-9). Merită remarcată şi splendida prezentare grafică a ediţiei româneşti (prima copertă reproduce o "Schimbare la faţă", dintr-un manuscris grecesc de secol XIV).

În 1983 apărea la Éditions du Cerf din Paris, în colecţia "Témoins spirituels d'aujourd'hui", volumul intitulat *"Ose comprendre que Je t'aime"*, conţinând convorbirile din vara anului 1981 între părintele **DUMITRU STĂNILOAE** şi un discret interlocutor ortodox francez, părintele **MARC-ANTOINE COSTA DE BEAUREGARD**, care mărturisea: "Cuvintele părintelui Stăniloae constituie texte inedite, riguros verificate de el la lectura manuscrisului. «Cred că textul redă fidel ceea ce am spus», mi-a scris părintele Dumitru" (ed. fr., p. 7). Titlul ediţiei franceze se trage dintr-o faimoasă confesiune (cu tentă augustiniană) a teologului român: "L-am căutat pe Dumnezeu în oamenii din satul meu, apoi în cărţi, în idei şi simboluri. Dar acest lucru nu mi-a dat nici pacea, nici iubirea. Într-o zi am descoperit, în scrierile Sfinţilor Părinţi ai Bisericii, că e cu putinţă să-L întâlneşti pe Dumnezeu, în mod real, prin rugăciune. Îi aici L-am auzit spunându-mi: **«Îndrăzneşte să înţelegi că Eu, Dumnezeu, te iubesc!»**..."

Această carte a văzut – mai târziu decât s-ar fi cuvenit – lumina tiparului şi în limba română (în frumoasa traducere a d-nei Maria-Cornelia Oros), sub titlul inspirat *Mică dogmatică vorbită. Dialoguri la Cernica* (Editura "Deisis", col. "Dogmatica", seria "Mărturii ale Ortodoxiei româneşti", Sibiu, 1995). Într-adevăr, după un capitol iniţial cu caracter autobiografic ("O viaţă pentru teologie"), cartea se constituie într-un compendiu al operei teologice a celui ce ne-a dăruit cel mai important tratat de teologie dogmatică ortodoxă din ultima jumătate a secolului XX. "Aşa cum se poate lesne constata dintr-o simplă privire asupra cuprinsului, «asamblarea» dialogurilor în arhitectura volumului reflectă, probabil deliberat, dispoziţia şi structura temelor fundamentale ale dogmaticii ortodoxe (...), de data aceasta într-un limbaj simplu, eliberat de infrastructura amplă şi savantă a argumentaţiei pur teologice şi a erudiţiei patristice. Într-un fel, dialogurile acestea reprezintă o concentrare în termeni simpli, accesibili cititorului modern nespecializat, a reflecţiei personale şi a

dezvoltărilor duhovniceşti originale ale părintelui D. Stăniloae în marginea motivelor funda-mentale ale teologiei ortodoxe clasice. Ele se articulează astfel într-o inedită «mică dogmatică vorbită», un fel de *D. Stăniloae par lui-même*, excelentă sinteză a hermeneuticii sale teologice dominate de temele persoanei, comuniunii, responsabilităţii şi alterităţii" (ed. rom., p. 6). Aşa cum ne-a obişnuit deja, editura sibiană dă şi acestei cărţi o prezentare grafică pe măsură (datorată, de astă-dată, d-lui Cornel Toma).

La Editura Bizantină din Bucureşti (a părintelui prof. Constantin Coman) au apărut, la sfârşitul lui 1995 şi la începutul lui 1996, două volume – *Ortodoxie şi Occident* şi *Abecedar al credinţei* – purtând semnătura eruditului gânditor ortodox grec (n. 1935) **CHRISTOS YANNARAS** (ce evită să-şi spună sieşi "teolog"; deşi a făcut şi studii de teologie, luându-şi doctoratul în domeniu şi îmbogăţind cultura ortodoxă cu multe lucrări de referinţă, nu a intrat în corpul ecleziastic, preferând o carieră în învăţământul laic), ilustru profesor de filosofie al Facultăţii de Studii Politice din Athena. Cartea dintâi nu trebuie confundată cumva cu *Ortodoxie şi Occident în Grecia modernă* (Athena, 1992), volum de peste 500 de pagini al aceluiaşi autor. "Editorul" român (de fapt, părintele Coman) ne spune, într-o scurtă prefaţă, că "(volumul) de faţă reuneşte şase conferinţe ţinute de teologul şi filozoful grec Christos Yannaras la Bucureşti, în luna mai a anului 1995". Avem de-a face, aşadar, cu un volum conjunctural, de concepţie editorială. Marile cărţi ale autorului grec abia de acum înainte urmează să ajungă la îndemâna cititorului român; prefaţa citată se încheie, de altfel, cu o promisiune (discretă) în această privinţă: "Conferinţele de la Bucureşti constituie o sinteză a poziţiilor teologului şi filosofului grec, un prim enunţ al problemelor puse de acesta teologiei ortodoxe şi gândirii româneşti în general, un binevenit – credem – preambul la apariţia în limba română a principalelor sale cărţi, care sperăm că nu vor întârzia".

Dintre cele şase texte ce alcătuiesc volumul *Ortodoxie şi Occident* (îngrijit de Iulian Nistea), numai două sunt conferinţe propriu-zise: "Ortodoxie şi Occident" (ce va fi inspirat şi titlul volumului) şi "Influenţa teologiei occidentale asupra Ortodoxiei" – prima ţinută la Facultatea de Drept (15 mai 1995), iar a doua la Facultatea de Teologie (16 mai 1995). "Ortodoxia, cultura experienţei eclesiale", "Biserica între ideologie şi viaţă", "Criza modernităţii şi realitatea persoanei" redau dialoguri realizate de oaspetele grec cu oameni de cultură, feţe bisericeşti sau studenţi din România (la Muzeul Ţăranului Român, la Biserica Stavropoleos şi la Facultatea de Filosofie), iar "Biserica şi filozofii" este un interviu realizat pentru Televiziunea Română (intervievator fiind chiar părintele Coman). Cuvântul final pe care ţine "să ni-l lase" d-l Ch. Yannaras este acesta: **"A fi ortodox înseamnă o mare nobleţe (...)**

Răzvan CODRESCU

Aristocraţia adevărată a Europei este ortodoxia..." (p. 97). O aristocraţie cam scăpătată, am îndrăzni să adăugăm. Dar poate cu atât mai sublimă...

Excelentul *Abecedar al credinţei. Introducere în teologia ortodoxă* (tradus până acum şi în italiană, franceză şi engleză) ne este oferit în versiunea românească a aceluiaşi neobosit pr. prof. dr. Constantin Coman. Sfidând "paradigma culturală a modernismului" (impusă, spre dezastrul moral-spiritual al creştinătăţii europene, de Occidentul post-medieval), cartea îşi mărturiseşte "numai o singură ambiţie: să distingă ceea ce este credinţa creştină de ceea ce nu este credinţă creştină". Împărţită în zece secţiuni ("Cunoaşterea «pozitivă» şi metafizica", "Dumnezeu", "Credinţa", "Cunoaşterea apofatică", "Dumnezeu cel în Treime", "Lumea", "Omul", "Iisus Hristos", "Biserica", "Ortodoxia") şi adresându-se "omului de mijloc", cartea impresionează prin puterea de sintetizare şi esenţializare a autorului, care are şi harul formulărilor memorabile. D-l Christos Yannaras reuşeşte să spună în 200 de pagini, pe înţelesul unui public destul de larg, fără să devină didactic sau banal, ceea ce mulţi dintre "teologii" care-şi spun astfel nu reuşesc să comunice nici în tomuri întregi! În încheierea Prefeţei (rânduri trecute şi pe coperta finală), autorul face acest subtil artificiu de modestie: "Dacă vreun cititor sau mai mulţi vor reuşi să silabisească credinţa prin mijlocirea acestui abecedar, se va adeveri încă o dată paradoxul de la scăldătoarea Siloamului: cu puţină tină se vor deschide ochii oamenilor spre miracolul vieţii".

Semnalăm şi trei noi apariţii sub egida Fundaţiei "Anastasia": **NICOLAE C. PAULESCU**, *Instincte sociale. Patimi şi conflicte. Remedii morale* (text îngrijit, introducere, repere bio-bibliografice, note şi comentarii de Răzvan Codrescu), în colecţia "Elita interbelică" (prima reeditare după al doilea război mondial a unei cărţi din opera marelui savant creştin, de la a cărui moarte se vor împlini în 1996 – pe 17 iulie – 65 de ani); **JEAN KOVALEVSKY** (teolog ortodox rus, n. 1905 – m. 1970), *Taina originilor* (este vorba de o exegeză – cu anumite curioase accente gnostice – a primelor trei capitole din cartea biblică a *Facerii*), în colecţia "Dogmatica" (traducere şi cuvânt înainte de Dora Mezdrea) şi micul eseu de thanatologie creştină al elveţiencei **ADRIENNE VON SPEYR**, *Misterul morţii* (traducere: Alexandru Şahighian; prefaţă: Anca Sârbulescu). Aceeaşi editură ne mai anunţă, printre altele, iminenta apariţie a următoarelor titluri de excepţie: Vladimir Volkoff (autor din care "Anastasia" a mai editat două eseul *Despre Rege* şi romanul *Struţocămila*), *Treimea răului* (este vorba de o carte despre Lenin, Trotzky şi Stalin); Nae Ionescu, *Curs de metafizică orientală* (inedit); Vasile Băncilă, *Iniţierea religioasă a copilului*; Teodor Baconsky, *Râsul patriarhilor* (versiunea românească a tezei de doctorat a autorului, susţinute la Paris, în 1994).

D-l **HENRI WALD**, una dintre puţinele figuri filosofice seniorale de pe scena culturală a României postbelice, semnează un volum intitulat *Înţelesuri iudaice* (Editura "Hasefer", col. "Judaica", Bucureşti, 1995, 188 pp.). Cunoscut mai ales ca logician şi filosof al limbajului, d-l H. Wald ni se vădeşte aici nu doar ca un filosof al spiritului iudaic, dar şi ca un subtil filosof al culturii în general. Din păcate, lecturând proaspătul volum, eşti ispitit, la un moment dat, să-ţi pui întrebarea (pe care altădată ne-am pus-o şi cu privire la câţiva autori români de dreapta): cum se poate ca unui *autor bun* să-i apară *o carte proastă*?! Nu este vorba de faptul că speculaţiile autorului ar fi discutabile, neinteresante sau lipsite de originalitate. Marele handicap este unul editorial, răspunderea revenind mai ales persoanei ce a îngrijit ediţia (Evelin Fonea) şi redactorului cărţii (Sandu Singer). Lăsăm la o parte prea numeroasele erori strecurate în text, ţinând de culegere şi corectură (chiar şi cele câteva consideraţii de pe ultima copertă – ale altminteri "legionarului" C. Noica – sunt redate defectuos). Vorba este că, de pe la jumătate încolo, ideile şi formulările încep să se repete: la început agasant, apoi obositor şi, în cele din urmă, de-a dreptul penibil. Nu sunt, adesea, nici măcar "variaţiuni pe temă", ci reluări textuale ale unor fragmente şi chiar pagini întregi. Se creează impresia (nedreaptă) că autorul are idei puţine şi... fixe. Îi că, în orice caz, nu are materie pentru "a umple" cartea... În realitate, aceasta este încropită dintr-un şir de articole sau scurte eseuri despre iudaism pe care d-l H. Wald le-a publicat, de-a lungul mai multor ani, în revista Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, după ce, cu vreo două decenii în urmă, i s-ar fi trezit cu adevărat, conform propriei mărturisiri, interesul pentru "evreitate" (a se vedea scurtul "Cuvânt către cititor" din fruntea volumului). În scrisul periodic, un autor se repetă adesea, fie

deliberat (la anumite intervale), fie fără să-şi dea seama. Un volum presupune însă alte exigenţe. Editorii de la "Hasefer", fie din dorinţa unei rău înţelese exhaustivităţi, fie din aceea de a da volumului o anume întindere, au făcut, credem, un deserviciu autorului (ce probabil că nu s-a ocupat prea direct şi prea atent de pregătirea volumului), mai ales în ochii cititorilor neevrei (căci pentru evrei ar putea fi invocat, cine ştie, vreun procedeu mnemotehnic de tradiţie rabinică...).

Altminteri, din punctul de vedere al autorului, cartea pare să fie o datorie împlinită "în amurg" faţă de neamul său, în răspărul tendinţei anumitor intelectuali evrei de a încerca să-şi ignore "evreitatea": "Fereala unor intelectuali evrei de a se apleca asupra iudaismului este tot o formă, deşi mai blajină, a «urii de sine»" (p. 7; a se vedea şi "Evreitatea între refuz şi asumare" – pp. 62-64). D-l H. Wald ţine foarte mult la respectarea (nu la tolerarea!) "diferenţelor specifice" (se verifică faptul că evreii au multă grijă de propria lor "specificitate", cu toate că sunt atât de ostili, în practică, "specificităţii" altora). Discursul urmăreşte atât schiţarea unui "profil spiritual" evreiesc (imanentism, istoricism, antinaturism, individualism, pragmatism, criticism etc.), cât şi consolidarea ideii că "aşa cum s-a mai spus, cultura europeană se întemeiază pe un dialog, de două ori milenar, între un evreu şi un grec" (formularea se repetă obsedant de-a lungul cărţii).

Viziunea d-lui H. Wald asupra iudaismului ne apare duios idealizantă; dar idealizante sunt, în fond, toate cărţile de acest gen, evreieşti sau nu. Cu toate acestea, cartea merită citită şi "meditată", atât de evrei cât şi de neevrei, chiar dacă din raţiuni diferite. Evreii îşi pot contempla în ea posibila "imagine mai bună", iar neevreii pot înţelege mai lesne că iudaismul reprezintă un termen de referinţă foarte complex ("mare şi-n bine şi-n rău", cum s-a spus cu dreptate).

D-l Gheorghe Piscoci este editorul volumului de versuri *Fără condei* (Librairie du Savoir – FRONDE, Alba Iulia – Paris, 1995) al "medicului-martir" **SERAFIM V. PÂSLARU**, despre care, în fruntea cărţii, ne dă o scurtă "Mărturie" d-l Mirel Stoenescu: "... În toamna anului 1958, în bezna umedă a Celulei nr. 7 din Închisoarea Jilava, asistam zi de zi la truda fără preget a medicului-poet Serafim Pâslaru, care-şi «scria» versurile create în ceasurile lungi de restrişte, ţesându-le cu fir din urzeală pe faţa care-i proteja genunchiul. Versuri cizelate cu har şi dăruire, mână de meşter mânuind un ac improvizat primitiv, răbdare de furnică trudnică, fără răgaz, săptămâni şi luni în şir... Firul tras din faşa durerii a dat viaţă meandrelor de cuvinte împerecheate cu măiestrie, care au fost sustrase vigilenţei înverşunate a temnicerilor-călăi, răzbătând în lumea din afară..."

Intenţionăm să revenim, într-una din lunile următoare, cu un grupaj din versurile lui Serafim Pâslaru, interesante nu doar prin conţinut sau prin circumstanţele neobişnuite în care s-au zămislit, dar şi prin meşteşugul artistic al autorului, cultivator al rondelului (primele două încep cu versurile: "Uite ce minune că, fără condei / şi prin bezná, totuşi începui să scriu..." şi "Cine să mă creadă că, fără condei, / se pot scrie versuri?! Numai dorul meu!...") şi al rimelor rare (iată, ca mostră, bucata *Păcat edenic*: "Cu zăloaga lui lactee, / ceru-n hronicul închis, / stelele punând sub chei, e / plin de noapte şi de vis! // Şi, pe fila neagră, galben / slovele de aur scriu / pagina cu stihuri albe-n/zodiacul albăstriu... // Căzătoare,-o stea-ntretaie / care psalm păgân din voi? / Cerule,-ntrebarea ta e / pusă-n semnul lunii noi!"). Fotografia alăturată înfăţişează o parte din originalul... "manuscris".

Semnalăm, în încheiere, inaugurarea la Editura "Humanitas" a utilei colecţii "Maeştri spirituali", ce va cuprinde "introduceri sintetice în viaţa şi opera câte unui *mare nume* din istoria spiritualităţii". Până la sfârşitul lunii trecute, apăruseră deja volumele ***Aristotel*** (autor: **JONATHAN BARNES**, traducere rom.: Ioan-Lucian Munteanu), ***Buddha*** (aut.: **MICHAEL CARRITHERS**; trad.: Vlad Russo), ***Jung*** (aut.: **ANTHONY STEVENS**, trad.: Oana Vlad) şi ***Heidegger*** (aut.: ex-transilvăneanul **WALTER BIEMEL**; trad.: Thomas Kleininger). Urmează: ***Socrate, Platon, Hegel*** şi ***Wittgenstein*** (creştinismul autentic este, după cum se vede, deocamdată ocolit, conceptul de "spiritualitate" al celor de la "Humanitas" fiind unul foarte... "emancipat"). În "România liberă" (23 febr., p. 2), recenzentul Nicolae Prelipceanu exclamă: "Fericit tânărul ce are privilegiul să se formeze cu aceste preţioase cărţi sub ochi!". Fericit, de!

Cuvine-se...

După o viaţă jertfită lui Dumnezeu şi neamului românesc, s-a mutat de la noi, spre binecuvântată odihnă, una dintre figurile legendare ale Rezistenţei anticomuniste din munţi: **ELENA FAINA - POPA**, cea care îl făcuse să urle pe colonelul Crăciun în faţa unor subalterni umiliţi: "Aţi ajuns să vă dezarmeze muierile!".

Fiică de agricultori, se născuse la 12 mai 1927, în com. Mărgineni din jud. Braşov. Abia îşi terminase studiile liceale (urmate la Blaj şi Braşov), când şi-a început partizanatul anticomunist din munţi. Câteva crâmpeie din această luptă se regăsesc, relatate de ea însăşi, în volumul *Lacrima Prigoanei. Din lupta legionarelor române*. (Ed. Gordian, Timişoara, 1994).

În 1953 a căzut în mâna Securităţii, fiind condamnată la 25 de ani de muncă silnică. A trecut prin închisorile politice de la Braşov, Mislea, Miercurea Ciuc şi Arad. A fost pusă în libertate în urma graţierii generale din 1964.

A fost căsătorită cu legionarul Aurel Popa (revenit în ţară din lagărele nemţeşti în 1945, pentru a ajunge una dintre victimele reeducării de la Piteşti şi regimului de exterminare din "Casimca" de la Jilava). După o seamă de peregrinări, soţii s-au stabilit în com. Decea din jud. Alba (unde străbunicul, bunicul şi tatăl d-lui Aurel Popa fuseseră preoţi).

Elena Faina - Popa s-a îmbolnăvit grav în 1993 şi a închis ochii la 21 februarie 1996, fiind înmormântată în cimitirul de la Decea.

Odihnească-se în pace!

IDIOSINCRAZIILE STÂNGII

Luna trecută am avut o experiență grăitoare. Redactorul nostru, d-l Demostene Andronescu, fost deținut politic, căruia i-a apărut recent, la Editura "Puncte Cardinale", un volum cu versuri din închisoare (*Peisaj lăuntric*), a încercat să apeleze, în condiții legale, la centrul de difuzare al publicațiilor "Humanitas" din București. Cartea s-a izbit de o ciudată "comisie" alcătuită (întâmplător, firește!) din patru distinși intelectuali evrei. Cel mai excitat dintre aceștia, d-l Andrei Cornea, fiul fostului ideolog proletcultist Paul Cornea ("cosmetizat" între timp și altminteri merituos cercetător literar), a avut o izbucnire pe care n-o putem califica decât drept **patologică** (după ce, nu demult, se manifestase la fel de isteric la Brașov, tot cu privire la fosta rezistență anticomunistă). "Știi că are tupeu tipul!", exclamă. Și, deschizând volumul, citi cu glas tare dedicația, pe un ton insinuant: "*Generației mele de donquijoți striviți de prea marele lor vis...* Care a fost «marele lor vis»?! Să ne pună pe noi toți în cârlige la abator?". Criza continuă cu câteva spicuiri batjocoritoare. Apoi, în asentimentul celorlalți, interzise categoric ("cenzură democratică"!) difuzarea prin "Humanitas" (unde se vede că d-l Liiceanu și-a pus gardieni pe cinste...). Vă veți întreba, poate, care va fi fost vina impardonabilă a cărții, ce nu cuprinde decât sublimarea lirică a unei vieți distruse de comunism, fără nici un fel de partizanat ideologic (autorul, născut în 1927, a zăcut 12 ani în închisorile comuniste, fără să fi fost "legionar" – cum pare să-l fi categorisit aprioric d-l Andrei Cornea – din simplul motiv că în ianuarie 1941 – când cu mistificarea de la abator – abia împlinise... 13 ani!). Probabil că firma "Punctelor Cardinale", diabolizată cu grijă, e de vină; sau *motto*-ul împrumutat din Radu Gyr ("Mereu șchiopătând prin dezastre, / Mereu cu osânda pe frunte, Credeam că tot spini sunt și-n astre / Și-n ceruri tot temnițe crunte")...

Se confirmă că stânga (mai mult sau mai puțin "iudeo-masonică") trăiește cu un fel de psihoză a culturii de dreapta. Lucrul se verifică și mai bine în privința anumitor autori de dreapta din trecut (față de care cei câțiva de astăzi rămân, neîndoielnic, umili). Altfel spus, marea piatră de poticnire a stângii democrate actuale, atunci când vine vorba de dreapta creștină românească, nu este atât principala ei expresie politică (Mișcarea Legionară), cât expresia culturală a acesteia (întemeiată pe strălucita generație de intelectuali interbelici din școala lui Nae Ionescu sau din gruparea revistei "Gândirea"). Legionarismului politic i se pot găsi mai ușor punctele slabe (fie reale, fie contrafăcute propagandistic); cu operele culturale adeseori remarcabile ale atâtor personalități de dreapta (unele de notorietate universală) nu se poate însă "jongla" la fel de ușor. Multe dintre aceste personalități nu numai că legitimează cultural România modernă pe planul valorilor autentice, dar se constituie de la sine și în puncte de fascinație pentru destui reprezentanți ai generației tinere (lipsite, în genere, de ilustre modele contemporane). În aceste condiții, se întâmplă un lucru firesc, dar de care intelighenția noastră stângistă se teme, de fapt, cel mai tare: anume că orice om cu mintea sănătoasă va concluziona că, de vreme ce astfel de personalități uriașe și-au putut asuma legionarismul, ca membri sau ca simpatizanți, ba mulți l-au mărturisit cu chiar sacrificiul vieții lor, atunci mișcarea întemeiată de Corneliu Codreanu nu se poate să fi fost doar o simplă conspirație "criminală" de "reacționari fanatici și analfabeți", cum nu ostenesc să o prezinte adversarii ei ireductibili! Aici e miezul problemei: *dreapta culturală legitimează, fie și indirect, dreapta politică.* Pentru nici un cuget normal, lucrurile nu se pot separa complet, pentru că nimeni nu va putea admite în mod serios, de pildă, că Mircea Eliade era "înger" în operă și "drac" în viață, sau că Dumitru Stăniloae ținea într-o mână "crucea" și în cealaltă "revolverul"...

Ce-i rămâne atunci de făcut taberei stângiste, prinsă în hora "oportunităților" internaționale? Întrucât cu arme cinstite nu poate lupta, căci marea generație interbelică, bunăoară, rămâne intangibilă în absolutul valorilor, a scos din arsenalul mizeriei "de tranziție" arme necinstite precum insinuarea, calomnia, mistificarea și altele asemenea. Vasta ei campanie propagandistică își propune sistematic, dacă nu o anulare (ceea ce nu este posibil), atunci măcar o minimalizare și o relativizare a valorilor românești de dreapta. În fruntea acestei campanii s-au instalat doi publiciști nu tocmai botezați: d-l Zigu Ornea (din vechea gardă) și d-l Andrei Cornea (din garda mai nouă). Ei direcționează *ideologic* o parte însemnată din presa intelectuală: reviste precum "Dilema", "România literară", "22" și edituri precum cea a Fundației Culturale Române sau chiar "Humanitas" (unde un rol major în această privință îi revine și unui alt personaj din aceeași categorie: ex-marxistul Ion Ianoși, satrapul de pe vremuri al operei dostoievskiene, pe care, după 1989, d-l Liiceanu l-a găsit tocmai nimerit pentru a se ocupa de... maeștrii spirituali ai creștinismului răsăritean!).

Noi avem totuși convingerea că marile valori ale dreptei românești sunt prea impozante și prea organice sufletului național pentru a putea fi "demolate" de niște minoritari ireverențioși, oricât de favorabile le-ar fi vremurile acestora din urmă. Istoria culturii românești va consemna probabil cândva, cu indignare sau doar cu amuzament, această campanie pe cât de otrăvită, pe atât de ridicolă. E curios cum nu-i bate gândul pe acești "europeni" ai momentului (și mai ales pe cei care-i urmează cu nevertebrată obediență) că numai niște creiere bolnave (sau "spălate") le-ar putea da lor un credit real împotriva a tot ce a avut mai de preț, din punct de vedere spiritual, neamul acesta! Iar dacă românii vor ajunge totuși vreodată, în proporție majoritară, atât de degenerați încât să confunde prestanța culturală a unor Z. Ornea, Al. George, Marta Petreu, Andrei Cornea, Gabriel Andreescu, Ion Ianoși, Vladimir Tismăneanu ș.a.m.d. cu prestanța culturală a unor Eminescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Lucian Blaga, Ion Barbu, Dumitru Stăniloae, Petre Țuțea, Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade sau Constantin Noica, atunci nu va mai exista, desigur, nici o miză *istorică*; dar *în fața lui Dumnezeu*, orice ar fi, unii vor sta tot ca niște uriași, iar ceilalți tot ca niște pitici...

Moștenirea marilor noștri apostoli și cărturari de dreapta va rămâne un model istoric, în pofida tuturor înverșunărilor dizolvante, cel puțin până în ceasul când se va ivi în lumea noastră o altă pleiadă pe măsură, capabilă să indice sensul devenirilor viitoare.

ADEVĂRATA TRĂDARE A INTELECTUALILOR

De problema de mai sus se leagă o alta (pe care, tangențial, am atins-o deja): războiul ideologic cu tradițiile acestui neam nu este dus doar de către anumiți alogeni (masiv susținuți – politic și financiar – de organisme sau grupări externe, mai mult sau mai puțin "oculte"), ci și de mulți intelectuali autohtoni, năimiți din naivitate, din lașitate sau din interes.

Dacă evreii (cu onorabile excepții) duc acest împătimit război împotriva identității noastre naționale și religioase, ei nu fac, în fond, decât ceea ce au făcut fără întrerupere de 150 de ani încoace, atât pe la noi cât și pe aiurea. Altfel spus, ei nu fac decât să fie ceea ce sunt: adversari istorici și ireductibili ai creștinismului și ai națiunilor creștine, în numele idealurilor rasei lor "alese", admirabile, fără îndoială, în multe privințe, inclusiv în aceea a *unității prin tradiție* (pe care însă nu vor s-o admită și altora, tocmai pentru a nu întâmpina rezistențe echivalente în contra propriei lor vocații istoric-mesianice). E lesne de înțeles că ei nu pot avea față de trecutul altora nici afinități sentimentale, nici răspunderi morale.

Mult mai mult trebuie să ne dea de gândit cei *în-străinați* dintre ai noștri (adeseori intelectuali și chiar oameni de elită culturală), ce se complac să alcătuiască massa de manevră a perfidelor (și perverselor) ideologii mondialiste. Octavian Goga le spusese pe vremuri *șabăs-goim* ("creștini de sâmbăta"), asemănându-i, prin slugărnicia lor, cu acei creștini simpli și amărâți care, pentru un codru de pâine, se duceau sâmbăta (când Legea îi oprește pe credincioșii mozaici de la orice activitate materială) să măture sinagogile.

Așa cum ieri se găsiseră destui care să țină hangul "internaționalismului proletar", astăzi se găsesc destui care să țină hangul "internaționalismului capitalist", mai ales printre intelectuali. La nimic pare că nu se pricepe mai bine intelectualul român contemporan decât la slugărnicia ideologică, după cum bate vântul istoriei. Ba unii au deprins chiar arta de a slugări la fel de zelos sub toate regimurile pe care le-au apucat, ca niște adevărați poligloți ai "limbilor de lemn". Nervertebrat și sterp, acest soi de intelectual român contemporan se crede îndeobște "emancipat" și "obiectiv". La noi des-creștinarea se numește "emancipare", iar dez-naționalizarea trece drept "obiectivitate". Tradiția devine incomodă în aceste condiții, trebuind abolită pentru sloganurile zilei. "Revizuirile" ideologice și axiologice reprezintă obsesia acestui cor de avortoni ai istoriei și spiritualității naționale, cu nimic superiori moralicește politrucilor de obediență moscovită. Astfel că, în cele din urmă, se poate spune că marii și adevărații noștri dușmani... suntem noi înșine!

Asistăm la un proces pe care ai impresia că numai mila lui Dumnezeu l-ar mai putea opri: *sinuciderea sufletească a națiunii române prin chiar "elita" ei intelectuală!* Începută în anii comunismului, sub scuza valului de teroare, ea se continuă astăzi în libertate, fără nici o scuză. Iar tragedia este cu atât mai mare cu cât unii au ajuns să creadă sincer că, "spălându-și creierii", deci sacrificând trecutul, fac un serviciu prezentului și viitorului românesc!!!

V. A. M.

Aducem la cunoștința cititorilor noștri că dificultățile financiare cu care ne confruntăm, în condițiile noii "explozii" a prețurilor, ne obligă să ridicăm prețul revistei la 800 lei exemplarul (începând cu luna aprilie).

Prețul unui abonament trimestrial (intern) va fi de 3000 lei (incluzând cheltuielile de expediție).

Redacția

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacțional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-șef; Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIȘOR
Ligia BANEA secretar de redacție
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109 telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L Printing Company